

Εργαλείο για την πρόληψη της βίας με βάση το φύλο

Συμμετοχή στην Ισότητα -
Εμπλοκή των εφήβων αγοριών
στην καταπολέμηση της έμφυλης βίας.

ΕΡΓΑ- ΛΕΙΟ

Εργαλείο για την
πρόληψη της βίας
με βάση το φύλο

Συμμετοχή στην Ισότητα -
Εμπλοκή των εφήβων αγοριών
στην καταπολέμηση της έμφυλης βίας.

Συμμετοχή στην Ισότητα - Εμπλοκή των εφήβων αγοριών στην καταπολέμηση της έμφυλης βίας. Εργαλείο για την πρόληψη της βίας με βάση το φύλο.
Αριθμός Σύμβασης Επιδότησης: 101049320 – CERV-2021-DAPHNE

Η παρούσα δημοσίευση εκδόθηκε στο πλαίσιο του έργου «Συμμετοχή στην Ισότητα/Engaged in Equality» με χρηματοδότηση από πηγές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, CERV-2021-DAPHNE. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες εκφράζονται αποκλειστικά από τη συντακτική ομάδα και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η χορηγούσα αρχή δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη.

Συντακτική ομάδα: Erika Bernacchi, Alba Elvira, Mojca Frelj, Antonio Raimondo di Grigoli, Živa Humer, Laura Parés Martín, Raffaella Pregliasco, Alexandra Muth, Elli Scambor, Daphne Demetriou, Moritz Theuretzbacher, Lisa Wagner

Ιανουάριος 2023

Το έργο έχει αδειοδοτηθεί σύμφωνα με τη διεθνή άδεια χρήσης Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License. Για αντίγραφο της άδειας, επισκεφτείτε τη διεύθυνση <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/> ή στείλτε επιστολή στη διεύθυνση Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA (ΗΠΑ).

Συντονισμός:

Συγχρηματοδότηση:

Χρηματοδότηση:

Οι Εταίροι του Προγράμματος:

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγή	07
Μέθοδοι προθέρμανσης	08
01 Μπίνγκο	09
02 Εγώ – Όχι εγώ	12
03 Τρεις μουσικοί που μας αρέσουν	17
Μέθοδοι αρχάριων	20
04 Πραγματικοί άνδρες	21
05 Άφυλοι χώροι	26
06 Αγαπητή Άμπι	30
07 Τι είναι αγάπη;	34
08 Η ιστορία του αλιγάτορα στο ποτάμι	38
09 Οδηγίες για την ανάλυση μουσικών βίντεο από κριτική και έμφυλη οπτική γωνία	41
10 Φύλο και ποπ κουλτούρα	46
Μέθοδοι εμπάθυνας	52
11 Βήμα μπροστά	53
12 Κυρίαρχη συμπεριφορά	60
13 Τα διαβόητα αεροπλάνα	65
14 Η σύγκρουση από τη σκοπιά του φλιτζανιού	67
15 Ας κινητοποιηθούμε για να σταματήσουμε τη βία	72
16 Ουλές	76
Συμβουλές και συμπερασματικές παρατηρήσεις	81

ΕΙΣΑ- ΓΩΓΗ

Εισαγωγή

Το εργαλείο συντονισμού έχει σχεδιαστεί για εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτικό προσωπικό που εργάζεται με έφηβα άτομα. Περιλαμβάνει διάφορες μεθόδους εργασίας με έφηβα άτομα όσον αφορά θέματα όπως η βία με βάση το φύλο, έμφυλα στερεότυπα, έμφυλοι ρόλοι, σχέσεις και επικοινωνία σε επίπεδο πρωτογενούς πρόληψης. Οι μέθοδοι παρουσιάζονται με σαφήνεια και λεπτομερείς οδηγίες για τον τρόπο διεξαγωγής κάθε συγκεκριμένης δραστηριότητας. Το προτεινόμενο χρονικό πλαίσιο περιλαμβάνει εφαρμογή στην τάξη (από 20 έως 30 μαθητές/μαθήτριες). Το εργαλείο χωρίζεται σε τρεις ενότητες: μέθοδοι προθέρμανσης, μέθοδοι αρχάριων και μέθοδοι εμπάθυνσης με κύριο σκοπό την ευαισθητοποίηση και την κινητοποίηση των εφήβων αγοριών και την ενδυνάμωση των εφήβων κοριτσιών για την πρόληψη της βίας με βάση το φύλο. Πέραν αυτού, αρκετές μέθοδοι αναφέρονται επίσης στη μουσική και την ποπ κουλτούρα ως όχημα για την ενίσχυση της κριτικής σκέψης και του προβληματισμού των εφήβων σχετικά με τις αρνητικές επιπτώσεις των έμφυλων στερεοτύπων και προτύπων και τις ανάγκες μετασχηματισμού.

Το εργαλείο εκπαιδευτικών αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου «Συμμετοχή στην Ισότητα -Εμπλοκή των εφήβων αγοριών στην καταπολέμηση της έμφυλης βίας» (Engaged in Equality. Challenging Masculinities and Engaging Adolescent Boys to End Gender-Based Violence). Κύριος στόχος είναι η πρόληψη της βίας με βάση το φύλο (ΒΒΦ) μέσω της αντιμετώπισης των ηγεμονικών αρρενωποτήτων και της συμμετοχής των ανδρών και των αγοριών στην ισότητα των φύλων. Το έργο συντονίζεται από το ίδρυμα Fundació Surt (Καταλονία, Ισπανία). Εταίροι του έργου: Peace Institute (PI, Σλοβενία), Mediterranean Institute of Gender Studies (MIGS, Κύπρος), Istituto Degli Innocenti di Firenze (IDI, Ιταλία) και Institute for Masculinity Research and Gender Studies at VMG (Αυστρία). Το έργο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, CERV-2021-DAPHNE.1 Στόχος του έργου είναι να αμφισβητήσει τους παραδοσιακούς ρόλους των φύλων, την ηγεμονική αρρενωπότητα και να κινητοποιήσει τη νέα γενιά ως πρότυπο για την εξάλειψη της ΒΒΦ. Έχει επίσης ως σκοπό να ενδυναμώσει τη νέα γενιά, ιδίως τα έφηβα κορίτσια, ώστε να αναγνωρίζουν τους πιθανούς κινδύνους της ηγεμονικής αρρενωπότητας και να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση για να απορρίπτουν κακοποιητικές συμπεριφορές και σχέσεις.

¹ Η παρούσα δημοσίευση εκδόθηκε στο πλαίσιο του έργου «Συμμετοχή στην Ισότητα» που συγχρηματοδοτείται από πηγές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, CERV-2021-DAPHNE, και σε εθνικό επίπεδο από το αυστριακό Υπουργείο Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας, Μέριμνας και Προστασίας Καταναλωτών. Το περιεχόμενο της παρούσας δημοσίευσης αντιπροσωπεύει αποκλειστικά τις απόψεις της συντακτικής ομάδας και αποτελεί αποκλειστική ευθύνη της. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αποδέχεται καμία ευθύνη για τη χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα.

ΜΕ- ΘΟΔΟΙ ΠΡΟ- ΘΕΡ- ΜΑΝ- ΣΗΣ

Μέθοδοι προθέρμανσης

Οι μέθοδοι προθέρμανσης είναι κατάλληλες στην αρχή της δραστηριότητας, καθώς κύριος σκοπός τους είναι να σπάσει ο πάγος, να αναδειχθούν οι δυναμικές της ομάδας και να εμπλακούν ενεργά στις επόμενες δραστηριότητες τα άτομα που συμμετέχουν. Στις μεθόδους προθέρμανσης τα άτομα που συμμετέχουν γνωρίζονται μεταξύ τους με έναν νέο τρόπο, όπως το Μπίνγκο, ενώ η μέθοδος «Εγώ-Όχι εγώ» ενδυναμώνει τους δεσμούς εντός της ομάδας. Η μέθοδος «Τρεις μουσικοί που μας αρέσουν» ενθαρρύνει επίσης τον νέο σχηματισμό ομάδων.

01 Μπίνγκο

Διάρκεια

Το Μπίνγκο είναι μια μέθοδος αρχάριων και διαρκεί 10-15 λεπτά.

Χρόνος & συνθήκες

Το Μπίνγκο είναι κατάλληλο για οποιαδήποτε ώρα της ημέρας, καθώς αποτελεί μέθοδο προθέρμανσης (στην αρχή της εκπαίδευσης ή στη μέση της για την περαιτέρω ενεργοποίηση της ομάδας).

Θέματα

Έμφυλα στερεότυπα, φροντίδα, ισότητα των φύλων, ΒΒΦ.

Στόχος & εκπαιδευτικός σκοπός

Στόχος της μεθόδου Μπίνγκο είναι να γνωρίσουμε καλύτερα τα άτομα που συμμετέχουν και να ξεκινήσουμε την ενασχόλησή μας με τα θέματα που θα ακολουθήσουν (ΒΒΦ, ισότητα των φύλων, έμφυλα στερεότυπα, ποπ μουσική). Στόχος του παιχνιδιού είναι να συμπληρωθούν δύο σειρές σε ένα φύλλο μπίνγκο (κάθετα, οριζόντια ή διαγώνια). Κερδίζει το άτομο που συμπληρώνει δύο σειρές. Μια σειρά αποτελείται από πέντε επιμέρους κουτιά με ερωτήσεις, οριζόντια, κάθετα και διαγώνια.

Αναμενόμενοι μαθησιακοί στόχοι

- Επαφή μεταξύ των ατόμων που συμμετέχουν
- Να βιώσουμε την αρχή της αμοιβαιότητας, πώς νιώθουμε όταν κάνουμε και πώς όταν απαντάμε σε ερωτήσεις
- Να ρωτήσουμε για τις διαφορές μας
- Να δούμε και να αποδεχτούμε τις διαφορές

Προετοιμασία & εκπαιδευτικό υλικό

- Φύλλα Μπίγκο

Περιγραφή βήμα προς βήμα

- Ανακοινώστε ότι η μέθοδος χρησιμεύει για να γνωριστούμε λίγο καλύτερα και θα ξεκινήσουμε να ασχολούμαστε ήδη με τα θέματα (της εκπαίδευσης). Μοιράστε τα φύλλα μπίγκο στα άτομα που συμμετέχουν.
- Στόχος είναι να θέσουν στα άλλα άτομα που συμμετέχουν τις ερωτήσεις στα κουτάκια και να συγκεντρώσουν τα ονόματα στο κάθε κουτάκι. Κάθε άτομο που συμμετέχει μπορεί να γράψει το όνομα ενός ατόμου στο κουτί όταν η ερώτηση απαντηθεί με ΝΑΙ.
- Ανάλογα με τον αριθμό των ατόμων που συμμετέχουν, μπορείτε να συμφωνήσετε ότι κάθε όνομα θα εμφανίζεται μόνο μία φορά σε κάθε φύλλο μπίγκο.
- Αν ένας παίκτης ή μια παίκτρια έχει συμπληρώσει δύο σειρές (οριζόντιες ή κάθετες ή διαγώνιες), το παιχνίδι τελειώνει. Ο νικητής ή η νικήτρια φωνάζει ΜΠΙΝΓΚΟ! Τώρα μπορεί να διαβάσει τις δύο σειρές με τις ερωτήσεις και τα ονόματα του ατόμου που έδωσε τις απαντήσεις.
- Αν υπάρχει αρκετός χρόνος, τα άλλα άτομα που συμμετέχουν μπορούν να διαβάσουν μια σειρά και από το δικό τους φύλλο.

Μπίγκο

Σε κάθε κουτί υπάρχει μία ερώτηση. Αν το άτομο στο οποίο κάνετε μια συγκεκριμένη ερώτηση απαντήσει θετικά, γράφετε το όνομά του στο τετράγωνο. Μόλις συμπληρώσετε δύο σειρές (οριζόντιες, κάθετες ή διαγώνιες) με ονόματα, κάνετε Μπίγκο και φωνάζετε ΜΠΙΝΓΚΟ! Ωστόσο, το όνομα του ίδιου ατόμου μπορεί να εμφανιστεί μόνο μία φορά στις δύο σειρές!

Παίζεις ή έχεις παίξει ποτέ κάποιο μουσικό όργανο;	Σου αρέσει να μαγειρεύεις;	Έχεις ζήσει σε κάποια άλλη χώρα;	Σου αρέσει να διαβάζεις πριν πας για ύπνο;	Σου αρέσει να ταξιδεύεις;
Σου αρέσει να χορεύεις;	Γνωρίζεις τη νομοθεσία για την ισότητα των φύλων στη χώρα σου;	Σου αρέσει να βοηθάς άλλα άτομα;	Είσαι χορτοφάγος ή αυστηρά χορτοφάγος (βίγκαν);	Έχεις φίλους ή φίλες που έχουν γεννηθεί σε άλλη χώρα;
Πιστεύεις ότι όλα τα φύλα έχουν ίσες ευκαιρίες στη δημόσια σφαίρα;	Μιλάς δύο ή περισσότερες γλώσσες;	Σου αρέσει να τρως το βράδυ μπροστά στην τηλεόραση;	Έχεις βιώσει ποτέ (ως θύμα/δράστης-δράστρια/μάρτυρας) ΒΒΦ στο σχολείο;	Πιστεύεις ότι η ΒΒΦ αποτελεί πρόβλημα στην κοινωνία μας;
Πιστεύεις ότι τα έμφυλα στερεότυπα επηρεάζουν τις σκέψεις και τις αξίες μας;	Σου αρέσει η ποπ μουσική;	Πιστεύεις ότι η ποπ μουσική μπορεί να οδηγήσει στην υπέρβαση των έμφυλων στερεοτύπων και στην αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τη ΒΒΦ;	Υφίστανται και οι άνδρες βία με βάση το φύλο;	Είσαι αριστερόχειρας;
Είναι σημαντική η ισότητα των φύλων στις κοινωνίες μας;	Έχουν μετακομίσει οι γονείς σου από άλλη χώρα;	Έχεις τρία ή περισσότερα αδέρφια;	Κάνεις δουλειές στο σπίτι;	Είναι η φροντίδα ως εργασία σημαντική για τη λειτουργία της κοινωνίας μας;

02 Εγώ – Όχι εγώ

Διάρκεια

20 λεπτά (ανάλογα με το μέγεθος της ομάδας)

Χρόνος & συνθήκες

Η μέθοδος μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην αρχή ενός σεμιναρίου ή έργου για τη γνωριμία της ομάδας. Είναι, ωστόσο, κατάλληλη και για ομάδες που γνωρίζονται ήδη μεταξύ τους (νέες συνθέσεις ομάδων, νέες δυναμικές). Τα άτομα που συμμετέχουν διαπιστώνουν ότι έχουν κοινά σημεία που μπορεί να μην είχαν αναλογιστεί στο παρελθόν. Η μέθοδος δεν απαιτεί προηγούμενες γνώσεις. Η μέθοδος δεν απαιτεί κάποιο ιδιαίτερο επίπεδο. Μπορεί να εφαρμοστεί τόσο σε αρχάριες όσο και προχωρημένες ομάδες.

Θέματα

Συσχετισμοί της ομάδας, υποδεέστερη θέση, διαφορετικότητα, (απροσδόκητες) διαφορές, διαθεματικότητα

Στόχος & εκπαιδευτικός σκοπός

Η ομάδα γνωρίζεται και ασχολείται με την ορατότητα της ένταξης σε διαφορετικές κοινωνικές ομάδες. Ανάλογα με τα ερωτήματα που τίθενται, μέσω αυτής της μεθόδου γίνεται ορατή η διαφορετικότητα και η διαθεματικότητα. Αναπτύσσεται η ευαισθητοποίηση των μελών της ομάδας σχετικά με τους μηχανισμούς ένταξης σε κοινωνικές ομάδες και κατανοούν τα κίνητρα κάθε ανθρώπου που εντάσσεται σε ποικίλες ομάδες.

Αναμενόμενοι μαθησιακοί στόχοι

- Να γνωριστούμε μεταξύ μας
- Να αναδείξουμε τα κίνητρα των ανθρώπων όταν σχετίζονται με μια κοινωνική ομάδα
- Να αναδειχθούν οι διάφοροι συσχετισμοί της ομάδας
- Να έρθουν στο φως οι υποδεέστερες κοινωνικές θέσεις
- Να ευαισθητοποιηθούμε απέναντι στις διαφορές
- Να αναγνωρίζουμε τις διαφορές

Προετοιμασία & εκπαιδευτικό υλικό

Δύο πινακάκια ή χάρτινες κάρτες με τις λέξεις «Εγώ» και «Όχι εγώ» και ερωτήσεις για την ομάδα.

Περιγραφή βήμα προς βήμα

Εισαγωγή (2 λεπτά)

Το άτομο που συντονίζει παρουσιάζει τη μέθοδο ως έναν τρόπο να γνωριστούμε μεταξύ μας και να ανακαλύψουμε τους συσχετισμούς μας εντός της ομάδας με ουσιαστικό τρόπο. Τα πινακάκια «Εγώ» και «Όχι εγώ» τοποθετούνται στις απέναντι πλευρές της αίθουσας. Πείτε στα άτομα που συμμετέχουν να πάνε σε κάθε πλευρά της αίθουσας ανάλογα με την απάντησή τους σε κάθε ερώτηση. Στην άσκηση αυτή δεν υπάρχει «ενδιάμεση» επιλογή. Κάθε μέλος της ομάδας πρέπει να αποφασίσει είτε Εγώ είτε Όχι εγώ! Ενημερώστε τα άτομα που συμμετέχουν ότι μετά τις ερωτήσεις σας θα έχουν τη δυνατότητα να κάνουν και τα ίδια ερωτήσεις. Αναφέρετε ότι κάθε άτομο μπορεί να πει ψέματα, όποτε νιώθει άβολα με μια ερώτηση.

Γύρος ερωτήσεων (10 λεπτά): Ξεκινήστε τις ερωτήσεις (βλ. ερωτήσεις στο τέλος).

Περιγραφή βήμα προς βήμα

Μετά από κάθε ερώτηση είναι σημαντικό να σταθείτε λίγο και να παρατηρήσετε ποιο άτομο ανήκει σε κάθε ομάδα. Θα αναδειχθεί η υπαγωγή σε διαφορετικές ομάδες για διαφορετικούς λόγους.

Απολογισμός (10 λεπτά):

- Όταν ολοκληρώσετε τις ερωτήσεις, αφήστε τα μέλη της ομάδας να θέσουν ερωτήσεις. Επισημάνετε ότι οι ερωτήσεις πρέπει να γίνουν αποδεκτές από την ομάδα. Μην κάνετε πάρα πολλές ερωτήσεις γιατί θα δυσκολευτείτε να κρατήσετε την προσοχή της ομάδας. Ερωτήσεις για τον απολογισμό:
- Πώς αισθάνθηκες που ήσουν μόνος/μόνη ή βρέθηκες σε μια μικρή ομάδα από τη μία πλευρά;
- Πώς αισθάνθηκες που βρέθηκες σε μια μεγάλη ομάδα από τη μία πλευρά;
- Τι σου έκανε εντύπωση;
- Τι σε εξέπληξε;
- Αν κάποιο μέλος της ομάδας έθεσε ερωτήσεις από μόνο του, ρωτήστε το πώς αισθάνθηκε που έκανε ερωτήσεις.
- Είχαν όλες οι ερωτήσεις την ίδια σημασία για τη/στη ζωή σου;
- Υπάρχουν άλλοι συσχετισμοί που (δεν) λήφθηκαν υπόψη κατά την άσκηση στους οποίους θεωρείς ότι σίγουρα περιλαμβάνονται; Μπορείς να εξηγήσεις ποιοι είναι αυτοί οι συσχετισμοί;
- Γιατί έχουν σημασία για σένα αυτοί οι συσχετισμοί;
- Υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στις ατομικές και κοινωνικές αξιολογήσεις των διαφόρων χαρακτηριστικών και καταβολών;

Πιθανές ερωτήσεις:

- Ποιο μέλος της ομάδας έχει περισσότερα από ένα αδέρφια;
- Ποιοι οι γονείς ζουν στο ίδιο νοικοκυριό;
- Ποιο ζει ακόμα στην πόλη που γεννήθηκε;
- Ποιο μιλάει πάνω από τρεις γλώσσες;
- Σε ποιο αρέσει η ποπ μουσική;
- Σε ποιο μέλος αρέσει να πηγαίνει σε συναυλίες;
- Ποιο έχει έναν/μία μουσικό ως πρότυπο;
- Ποιο παίζει κάποιο μουσικό όργανο;
- Ποιο πιστεύει ότι η ποπ μουσική προωθεί την ισότητα των φύλων;
- Ποιο μέλος της ομάδας πιστεύει ότι η ποπ μουσική αναπαράγει έμφυλα στερεότυπα;
- Ποιο έχει ιππεύσει άλογο στη ζωή του;
- Ποιο παίρνει μέσα μαζικής μεταφοράς για να έρθει στο σχολείο κάθε μέρα;
- Ποιο πηγαίνει σε κάποιον οίκο προσευχής;
- Ποιο μέλος οι γονείς έχουν γεννηθεί σε άλλη χώρα;
- Ποιο έχει κάνει παράσταση σε σκηνή;
- Ποιο έχει φιλήσει κάποιο άτομο;
- Ποιο είναι ερωτευμένο τώρα;
- Ποιο μέλος της ομάδας έχει εξαρτηθεί από τη βοήθεια άλλων;
- Ποιο έχει εκπροσωπήσει την τάξη του;
- Ποιο μέλος έχει δημιουργήσει βίντεο στο TikTok;
- Ποιο μέλος οι γονείς έχουν σπουδάσει;
- Ποιο μέλος έχει κλάψει κάποτε;
- Ποιο έχει παρηγορήσει κάποιο άλλο άτομο;
- Ποιο έχει πάει ποτέ σε άλλη ήπειρο;
- Ποιο ξοδεύει χρόνο στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης καθημερινά;
- Ποιο φοράει κοσμήματα;
- Ποιο έχει πάρει αυτόγραφο από κάποια διασημότητα;
- Ποιο έχει φροντίσει ποτέ τα αδέρφια του;
- Ποιο μέλος έχει συμφιλιώσει μια διαμάχη;
- Ποιο μέλος διαφώνησε ποτέ πολύ έντονα με κάποιο άλλο πρόσωπο;
- Ποιο έχει διερμηνεύσει για άλλο πρόσωπο;
- Ποιο έχει βάψει τα νύχια του;
- Ποιο έχει πει ψέματα σε αυτή την άσκηση;

Προσαρμογή και παραλλαγή

Τα άτομα που συμμετέχουν ενθαρρύνονται να κάνουν ερωτήσεις.

Διαδικτυακή προσαρμογή: μεταφράστε το «Εγώ» και το «Όχι εγώ» στη γλώσσα του σώματος. «Εγώ» = εμφανίζομαι στο βίντεο, «Όχι εγώ» = εξαφανίζομαι από την οθόνη.

Συμβουλές & κόλπα

Η μέθοδος «Εγώ-Όχι εγώ» έχει να κάνει με προσωπικές ερωτήσεις, επομένως είναι ίσως δύσκολο να απαντηθούν. Τονίστε ότι στη μέθοδο αυτή επιτρέπεται ρητά να πούμε «φέματα». Είναι σημαντικό να δημιουργηθεί εκ των προτέρων ένα κλίμα ασφάλειας και αυτοπεποίθησης.

Με τη συγκεκριμένη, φαινομενικά απλή, μέθοδο ενδέχεται να γίνουν πολύ προσωπικές δηλώσεις. Το πρόσωπο που συντονίζει θα πρέπει να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει την κατάσταση αυτή και να εντάξει τις δηλώσεις σε ένα κοινωνικό πλαίσιο, αν κριθεί απαραίτητο.

Πρέπει πάντα να θυμόμαστε ότι οι ερωτήσεις αφορούν πολύ προσωπικές (και ενδεχομένως επώδυνες) εμπειρίες. Πρέπει σε κάθε περίπτωση να αναφέρεται η δυνατότητα αποχής και η αφαίρεση συγκεκριμένων ερωτήσεων.

Πηγές & περαιτέρω βιβλιογραφία

Busche, Mart (έκδ.) (2009): PeerThink. Manual. Έργο Daphne II «PeerThink – Tools and resources for an intersectional prevention of peer violence». Πρόσβαση στη διεύθυνση <http://www.peertthink.eu/peertthink/>, 10.1.2023.

Blickhäuser, Angelika, Bargen, Henning von (έκδ.) (2006): Mehr Qualität durch Gender Kompetenz. Ein Wegweiser für Training und Beratung im Gender Mainstreaming. Königstein/Taunus.

03 Τρεις μουσικοί που μας αρέσουν

Διάρκεια

20 λεπτά (ανάλογα με το μέγεθος της ομάδας)

Χρόνος & συνθήκες

Η μέθοδος μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην αρχή ενός σεμιναρίου ή έργου για τη γνωριμία της ομάδας. Είναι κατάλληλη και για ομάδες που γνωρίζονται ήδη μεταξύ τους (νέες συνθέσεις ομάδων, νέες δυναμικές). Τα άτομα που συμμετέχουν διαπιστώνουν ότι έχουν κοινά σημεία, όπως μουσικούς που τους αρέσουν, που μπορεί να μην είχαν αναλογιστεί στο παρελθόν. Η μέθοδος δεν απαιτεί προηγούμενες γνώσεις. Η μέθοδος δεν απαιτεί κάποιο ιδιαίτερο επίπεδο. Μπορεί να εφαρμοστεί τόσο σε αρχάριες όσο και προχωρημένες ομάδες.

Θέματα

Διαφορετικότητα, (απροσδόκητες) διαφορές και ομοιότητες, διαθεματικότητα

Στόχος & εκπαιδευτικός σκοπός

Η ομάδα γνωρίζεται και ασχολείται με την ορατότητα της ένταξης σε διαφορετικές κοινωνικές ομάδες. Ανάλογα με τις απαντήσεις –μουσικοί που τους αρέσουν– που θα δοθούν σε μικρές ομάδες, αναδεικνύεται η διαφορετικότητα και η διαθεματικότητα.

Αναμενόμενοι μαθησιακοί στόχοι

- Να γνωριστούμε μεταξύ μας
- Να αναδειχθούν οι διάφοροι συσχετισμοί της ομάδας
- Να ευαισθητοποιηθούμε απέναντι στις διαφορές και τις ομοιότητες
- Να αναγνωρίζουμε τις διαφορές και τις ομοιότητες

Προετοιμασία & εκπαιδευτικό υλικό

Δεν απαιτείται

Περιγραφή βήμα προς βήμα

Εισαγωγή (2 λεπτά):

- Το άτομο που συντονίζει παρουσιάζει τη μέθοδο ως έναν τρόπο να γνωριστούμε μεταξύ μας και να ανακαλύψουμε τους συσχετισμούς μας εντός της ομάδας με ουσιαστικό τρόπο. Πείτε στα άτομα που συμμετέχουν να σχηματίσουν ζευγάρια ή ομάδες μέχρι τριών ατόμων.
- Τα μέλη της ομάδας αναμιγνύονται, δημιουργούν και εργάζονται σε ζευγάρια/μικρές ομάδες (3 λεπτά). Τα άτομα που συμμετέχουν σε κάθε ζευγάρι/μικρή ομάδα πρέπει να βρουν τρεις μουσικούς που αρέσουν σε όλα. Αν δυσκολεύονται, το πρόσωπο που συντονίζει μπορεί να βοηθήσει με κάποιες προτάσεις (π.χ.: μπορεί να τους αρέσουν μουσικοί με μεγάλες επιτυχίες στην ποπ μουσική), ωστόσο ενθαρρύνετέ τους να ξεπεράσουν το προφανές και να βρουν πιο ξεχωριστούς και λιγότερο γνωστούς καλλιτέχνες και καλλιτέχνιδες που μπορεί να τους αρέσουν.
- Ανάλογα με τον διαθέσιμο χρόνο, μπορείτε να ζητήσετε από την ομάδα να σχηματίσει άλλα ζευγάρια/μικρές ομάδες και να βρουν και πάλι 3 μουσικούς που αρέσουν σε όλα τα άτομα. Μπορείτε να επαναλάβετε αυτή τη διαδικασία (5 λεπτά)

Περιγραφή βήμα προς βήμα

- Αφού συγκεντρώσουμε κάποιους και κάποιες μουσικούς που ενδιαφέρουν κάθε ζευγάρι, τα μέλη της ομάδας κάθονται σε κύκλο και προσπαθούν να βρουν 3 μουσικούς που αρέσουν σε όλη την ομάδα. Όταν κάποιο μέλος κάνει μια πρόταση (για παράδειγμα: «αυτή η μουσικός αρέσει σε όλη την ομάδα») ρωτήστε αν αυτό ισχύει για όλα τα μέλη, ενθαρρύνοντάς τα να διαφωνήσουν και δεχτούν τις διαφορές (10 λεπτά)
- Αν υπάρχει χρόνος, μπορείτε επίσης να συζητήσετε γιατί αρέσουν στην ομάδα οι μουσικοί που αναφέρουν.

Προσαρμογή και παραλλαγή

Αν υπάρχει αρκετός χρόνος, μπορεί να ζητηθεί από κάθε μέλος της ομάδας να βρεθεί τουλάχιστον μία φορά μαζί με κάθε άλλο μέλος σε μικρές ομάδες.

Συμβουλές & κόλπα

Με τη συγκεκριμένη, φαινομενικά απλή, μέθοδο ενδέχεται να γίνουν πολύ προσωπικές δηλώσεις. Το πρόσωπο που συντονίζει θα πρέπει να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει την κατάσταση αυτή και να εντάξει τις δηλώσεις σε ένα κοινωνικό πλαίσιο, αν κριθεί απαραίτητο. Σε μια διαδικτυακή εκδοχή αυτής της μεθόδου, τα άτομα που συμμετέχουν προσπαθούν να βρουν κοινά σημεία μέσω τσατ ή συνεδριών.

Πηγές & περαιτέρω βιβλιογραφία

Η μέθοδος «Τρεις μουσικοί που μας αρέσουν» προετοιμάστηκε και προσαρμόστηκε από την ομάδα του έργου «Συμμετοχή στην Ισότητα». Η μέθοδος βασίζεται στη μέθοδο «Τρία κοινά πράγματα» του Όλιβιερ Μάλκορ. Η αρχική μέθοδος βρίσκεται εδώ: Malcor, Olivier (2019): Scripting violence, rehearsing change – Games and theatrical tools to work with perpetrators of gender-based violence. <https://www.work-with-perpetrators.eu/training/interactive-approaches-techniques-for-perpetrator-work>, 0.1.2022.

ΜΕ- ΘΟΔΟΙ ΑΡΧΑ- ΡΙΩΝ

Μέθοδοι αρχάριων

Οι μέθοδοι αρχάριων δεν απαιτούν προηγούμενες γνώσεις των ατόμων που συμμετέχουν. Οι μέθοδοι της ενότητας αυτής αφορούν τους ρόλους και τα στερεότυπα των φύλων, τις σχέσεις και τον υποστηρικτικό ρόλο των φίλων, την επικοινωνία και την επίλυση συγκρούσεων, τη βία και τις διακρίσεις. Μέθοδοι, όπως οι «Οδηγίες για την ανάλυση μουσικών βίντεο από κριτική και έμφυλη οπτική γωνία» και «Φύλο και ποπ κουλτούρα», αναφέρονται στη χρήση της μουσικής και της ποπ κουλτούρας ως μέσο για την ενίσχυση της κριτικής σκέψης και του προβληματισμού των εφήβων. Ορισμένες από αυτές, όπως η μέθοδος «Αγαπητή Άμπι», αναφέρονται επίσης στην παρέμβαση από παριστάμενα άτομα.

Οι μέθοδοι μπορούν να εφαρμοστούν χωριστά ή διαδοχικά, για παράδειγμα πρώτα η μέθοδος «Πραγματικοί άνδρες» και στη συνέχεια η «Φύλο και ποπ κουλτούρα».

04 Πραγματικοί άνδρες

Διάρκεια

40 λεπτά (ανάλογα με το μέγεθος της ομάδας)

Χρόνος & συνθήκες

Δεν απαιτείται προετοιμασία. Η μέθοδος μπορεί να χρησιμοποιηθεί εισαγωγικά. Τα άτομα που συμμετέχουν προσκαλούνται να ασχοληθούν με τις εμπειρίες και τις προσδοκίες τους όσον αφορά την αρρενωπότητα.

Θέματα

Ηγεμονικές αρρενωπότητες, φροντιστικές αρρενωπότητες, έμφυλα στερεότυπα, πτυχές της φροντίδας

Goal & Educational Aim

- Τα μέλη της ομάδας κατανοούν τη διαφορετικότητα των αρρενωποτήτων.
- Αναστοχάζονται σχετικά με τις διεργασίες που απαιτούνται για την ερμηνεία και την ενσάρκωση των έμφυλων στερεοτύπων.
- Αναλογίζονται σχετικά με τα χαρακτηριστικά της ηγεμονικής αρρενωπότητας και πώς αυτή μπορεί να αλλάξει.
- Αναδεικνύεται η φροντιστική αρρενωπότητα: η ομάδα εξετάζει τα χαρακτηριστικά που της αρέσουν σε άνδρες που γνωρίζουν – συνήθως αυτές οι πτυχές έχουν σχεσιακά, συναισθηματικά και προσωπικά μέρη.

Expected Learning Outcomes

Η μέθοδος αυτή διευκολύνει τα άτομα που συμμετέχουν να αναστοχαστούν σχετικά με τα χαρακτηριστικά της παραδοσιακής και ηγεμονικής έννοιας της αρρενωπότητας. Η ομάδα επισημαίνει τις σχεσιακές, συναισθηματικές και προσωπικές πτυχές της αρρενωπότητας. Μεταξύ των κύριων μαθησιακών στόχων: τα άτομα που συμμετέχουν θα πρέπει να κατανοήσουν ότι οι «Πραγματικοί άνδρες» είναι συνήθως άνδρες που φροντίζουν άλλα άτομα.

Προετοιμασία & εκπαιδευτικό υλικό

Χαρτιά και στυλό για όλη την ομάδα

Περιγραφή βήμα προς βήμα

1. Ετοιμάστε στυλό και χαρτί για κάθε άτομο που συμμετέχει.
2. Γράφουμε για τους «άνδρες γενικά» (5 λεπτά): Μοιράστε κόλλες χαρτιού και στυλό σε κάθε άτομο που συμμετέχει. Ζητήστε τους να αριθμήσουν τις δύο πλευρές του χαρτιού (1-μπροστινή σελίδα και 2-πίσω σελίδα).

4. Γράφουμε για έναν «άνδρα που μου αρέσει» (5 λεπτά): Ζητήστε από τα άτομα που συμμετέχουν να σκεφτούν ένα αρσενικό πρόσωπο που τους αρέσει και να το περιγράψουν στη σελίδα 2. «*Τώρα σκεφτείτε ένα αρσενικό άτομο από την παρέα, την οικογένεια, το σχολείο σας ή οπουδήποτε αλλού που συμπαθείτε πολύ. Παρακαλώ περιγράψτε στη σελίδα 2 γιατί σας αρέσει.*»
 5. Ανάγνωση των σκέψεών μας (5 λεπτά): Ζητήστε τώρα από τα άτομα που συμμετέχουν να τσαλακώσουν το χαρτί τους σαν μπάλα και να το πετάξουν σε όποιο μέλος της ομάδας θέλει να το πιάσει και να το διαβάσει. Έτσι τα άτομα που συμμετέχουν διαβάζουν τις απόψεις των άλλων. Επαναλάβετε το παιχνίδι αρκετές φορές.
 6. Σχηματίστε ομάδες δύο ατόμων και συζητήστε τις έννοιες της αρρενωπότητας (10 λεπτά): Ζητήστε τώρα από τα άτομα που συμμετέχουν να αναζητήσουν ένα μέλος της ομάδας (ιδανικά κάποιον που δεν γνωρίζουν πολύ καλά) και να μιλήσουν 10 λεπτά για τα ακόλουθα ερωτήματα:
 - Είναι τα χαρακτηριστικά που αναφέραμε στη σελίδα 1 ίδια με αυτά που αναφέραμε στη σελίδα 2;
 - Πού μοιάζουν, πού διαφέρουν;
 - Τι σημαίνει όταν είναι διαφορετικά;
 7. Συζήτηση (15 λεπτά): Ζητήστε από τα άτομα που συμμετέχουν να μοιραστούν αυτά που έμαθαν από τη συγγραφή, την ανάγνωση και τη συζήτηση των ιδεών τους σχετικά με τους «άνδρες γενικά» και έναν «άνδρα που μου αρέσει/που συμπαθώ».
- Κατά τη διάρκεια της συζήτησης, θα μπορούσατε να μιλήσετε για τα εξής:
- «Τυπική» σε αντιδιαστολή με την πραγματική αρρενωπότητα (ενσάρκωση κοινωνικών αντιλήψεων, κόστος για τους άνδρες της προσπάθειας αυστηρής τήρησης των κυρίαρχων προσδοκιών για την ανδρική ιδεολογία)
 - Αλλαγή των αντιλήψεων για την αρρενωπότητα με την πάροδο του χρόνου και διαφορές σε διαφορετικές κοινωνίες
 - Ηγεμονική αρρενωπότητα σε αντιδιαστολή με τις απαξιωμένες μορφές αρρενωπότητας (κυρίαρχη αρρενωπότητα σε κάθε δεδομένη στιγμή, λίγοι άνδρες είναι σε θέση να ανταποκριθούν στο «ιδανικό»)

Διαφορετικότητα εντός των αρρενωποτήτων (π.χ. σε σχέση με την κοινωνική τάξη, την ηλικία, την οικογενειακή κατάσταση, την εθνική ταυτότητα, την ιδιότητα του μετανάστη)

- Φροντιστικές αρρενωπότητες (αυτοαντιλήψεις & κοινωνικές δομές που καθιστούν δυνατό/αδύνατο για τους άνδρες να ενστερνιστούν και να εφαρμόσουν αξίες φροντίδας στην ιδιωτική και επαγγελματική τους ζωή)
- Αρρενωπότητες και ευαλωτότητα

Αυτή η μέθοδος πρέπει πάντα να ολοκληρώνεται με αναστοχασμό σχετικά με το τι βίωσαν τα μέλη της ομάδας και πώς αισθάνθηκαν γι' αυτό. Καταστήστε σαφές ότι ολοκληρώθηκε η μέθοδος (ζητώντας από τα άτομα που συμμετέχουν να σταματήσουν να υποδύονται τον ρόλο τους) και ελέγξτε πώς αισθάνονται.

Προσαρμογή και παραλλαγή

Διαδικτυακό περιβάλλον: η συζήτηση μπορεί να διεξαχθεί σε παράλληλες διαχωρισμένες συνεδρίες με ομάδες των δύο ατόμων. Τα άτομα που συμμετέχουν εργάζονται στη συνέχεια στο δικό τους φύλλο. Με τον τρόπο αυτό μπορούν να αναστοχαστούν δύο άτομα μαζί. Στη συνέχεια, μοιράζονται τις εντυπώσεις τους με ολόκληρη την ομάδα.

Συμβουλές & κόλπα

Τα άτομα που συντονίζουν θα πρέπει να έχουν γνώσεις σχετικά με τις έννοιες της Ηγεμονικής Αρρενωπότητας και της Φροντιστικής Αρρενωπότητας. Περαιτέρω, θα πρέπει να δείχνουν μια σχετική ευαισθητοποίηση σχετικά με την επίδραση των έμφυλων προτύπων και των προσδοκιών της αρρενωπότητας.

Πηγές & περαιτέρω Βιβλιογραφία

Παραλλαγή από:

Bissuti, Romeo, Wöfl, Georg (2011): Stark aber wie? Methodensammlung und Arbeitsunterlagen zur Jungenarbeit mit dem Schwerpunkt Gewaltprävention, Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur (Abteilung GM/Gender und Schule), Βιέννη, 2η έκδοση. Πρόσβαση στη διεύθυνση <https://www.give.or.at/material/stark-aber-wie-methodensammlung-und-arbeitsunterlagen-zur-jungenarbeit-mit-dem-schwerpunkt-gewaltpraevention/>, 30.3.2023.

Holtermann, Daniel (έκδ.) (2019): Boys in Care. Strengthening Boys to Pursue Care Occupations. A handbook for teachers and vocational counsellors working with boys and multipliers for gender sensitive vocational orientation. Πρόσβαση στη διεύθυνση https://www.boys-in-care.eu/fileadmin/BIC/General/Boys_in_Care_2019_Strengthening_Boys_to_pursue_Care_Occupations_-_Manual_onlineversion.pdf, 5.1.2023.

05 Άφυλοι χώροι

Διάρκεια

90 λεπτά

Χρόνος & συνθήκες

Οποιαδήποτε στιγμή της ημέρας.

Θέματα

Ρόλοι, στερεότυπα, διακρίσεις, βία.

Στόχος & εκπαιδευτικός σκοπός

Η μέθοδος αυτή ενισχύει την ανάλυση διαφορετικών χώρων (σπίτι, σχολείο και δημόσιος χώρος – συναυλία) από μια έμφυλη και διαθεματική προσέγγιση. Απώτερος στόχος είναι να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση για τη σχέση μεταξύ των ρόλων των φύλων και τον σχεδιασμό των οικιακών, κοινοτικών και δημόσιων χώρων. Σκοπός είναι να καταδειχθεί ότι το καπιταλιστικό, πατριαρχικό και ρατσιστικό σύστημα παίζει θεμελιώδη ρόλο στη διαμόρφωση του είδους της σχέσης που εγκαθιδρύουμε με τους χώρους αυτούς και του είδους της εμπειρίας που βιώνουμε σε αυτούς, γεγονός το οποίο δημιουργεί ανισότητες και προνόμια.

Αναμενόμενοι μαθησιακοί στόχοι

1. Αυξημένη γνώση και ικανότητα αναγνώρισης του καθημερινού σεξισμού και των διακρίσεων στους χώρους της καθημερινής ζωής.
2. Αύξηση της ευαισθητοποίησης και του αναστοχασμού σχετικά με τα προνόμια και τις ανισότητες που επιδρούν στις εμπειρίες ανά διαφορετικούς τόπους.
3. Ενισχυμένη συνοχή της ομάδας και αυξημένη δέσμευση να ενεργήσει ως φορέας κοινωνικής αλλαγής για την προώθηση συμπεριληπτικών και ασφαλών χώρων.

Προετοιμασία & εκπαιδευτικό υλικό

- Χαρτιά
- Στυλό
- Διάγραμμα του σχολικού κέντρου (αν είναι δυνατόν)
- Αυτοκόλλητα σημειώματα (ποστ-ιτ)
- Ψαλίδι
- Αυτοκόλλητα σε διάφορα σχήματα και χρώματα

Περιγραφή βήμα προς βήμα

Εισαγωγή

Η εργασία θα γίνει σε τρεις ομάδες, κάθε μία από τις οποίες θα παρουσιάζει, αν είναι δυνατόν, διαφορετικότητα όσον αφορά τα φύλα, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την καταγωγή, λειτουργική διαφορετικότητα και διαφορετικό κοινωνικό υπόβαθρο.

Η πρώτη ομάδα θα εργαστεί σε ένα νοικοκυριό, η δεύτερη σε ένα σχολικό κέντρο και η τρίτη σε μια συναυλία (προσωπική ασφάλεια κατά τη διάρκεια της διασκέδασης, ασφαλείς χώροι σε μεγάλες εκδηλώσεις, κατανάλωση αλκοόλ και ναρκωτικών, ΒΒΦ κ.ο.κ.).

Μέρος 1 – Σκιαγράφηση (20 λεπτά)

Η εργασία θα γίνει σε τρία μεγάλα τραπέζια ή, αν είναι δυνατόν για όλα τα μέλη, στο πάτωμα.

Σε ένα μεγάλο φύλλο, μια ομάδα θα σχεδιάσει το διάγραμμα ενός σπιτιού, μια άλλη ομάδα το διάγραμμα ενός ορόφου του λυκείου με την αυλή και μια τρίτη μιας συναυλίας – δημόσιου χώρου (δρόμοι, δημόσιες συγκοινωνίες και ασφαλείς χώροι, πάρτι κ.ο.κ.). Τα διαγράμματα μπορεί να είναι σαφώς καθορισμένα σχέδια ή μια απεικόνιση με τα ονόματα των αντικειμένων. Αν όλα τα μέλη είναι από το ίδιο λύκειο, μπορείτε να πάρετε έναν χάρτη του κτιρίου και της γύρω περιοχής. Υπάρχει επίσης η επιλογή, αντί για διάγραμμα, να σχηματίσετε στο πάτωμα ένα περίγραμμα αυτών των χώρων με χαρτοταινία. Μόλις ετοιμαστούν τα διαγράμματα, κάθε ομάδα μπορεί να υποδείξει ποιες δραστηριότητες λαμβάνουν χώρα σε κάθε χώρο (π.χ. με αυτοκόλλητα σημειώματα ή γράφοντας απευθείας πάνω τους).

Μέρος 2 – Ομαδική εργασία (40 λεπτά)

Κάθε ομάδα θα επεξεργαστεί τις ακόλουθες ερωτήσεις:

A. Ας αναλύσουμε

1. Γενική παρατήρηση:

- Ποιους ανθρώπους συναντάμε σε κάθε χώρο και ποιες δραστηριότητες κάνουν εκεί;
- Ποιες είναι οι δραστηριότητες που κάνουν συνήθως οι άνδρες/τα αγόρια; Ποιες είναι οι δραστηριότητες που κάνουν συνήθως οι γυναίκες/τα κορίτσια;
- Πιστεύετε ότι όλοι οι άνθρωποι μπορούν να έχουν πρόσβαση και την ίδια εμπειρία σε αυτό τον χώρο; Γιατί;
- Πιστεύετε ότι ανακύπτουν πράγματι βίαιες ή σεξιστικές καταστάσεις;

Όταν αναφέρονται σε ανθρώπους, πρέπει να προσδιορίζουν όσο το δυνατόν περισσότερο τη διαφορετικότητα (φύλο, ηλικία, καταγωγή, λειτουργική διαφορετικότητα κ.ο.κ.), η οποία μπορεί να αναπαρασταθεί γραφικά με κάποιο τρόπο: π.χ. με σφραγιδούλες διαφορετικού σχήματος ανά φύλο και με διαφορετικά χρώματα ανά ηλικιακές ομάδες (ταυτόχρονα, δίπλα στις σφραγίδες μπορείτε να γράψετε τις άλλες διαφορετικότητες που εντόπισε η ομάδα).

2. Προσωπικά (εμπειρικά):

- Πώς αισθάνεστε σε αυτούς τους χώρους; Τι κάνετε; Με ποια πρόσωπα;
- Ποιοι σας αρέσουν και ποιοι όχι; Γιατί;
- Θέλετε να μοιραστείτε κάποια σχετική εμπειρία από τον χώρο αυτό;

B. Ας προτείνουμε

- Πώς πιστεύετε ότι θα μπορούσαν να βελτιωθούν οι εν λόγω καταστάσεις;
- Πώς θα κάνατε τους χώρους πιο συμπεριληπτικούς και ισότιμα μοιρασμένους;
- Ποιες κοινές στρατηγικές θα μπορούσατε να εφαρμόσετε;

Τελική συζήτηση και ολοκλήρωση (30 λεπτά)

Ανταλλαγή απόψεων από κάθε ομάδα και καθορισμός πιθανών δράσεων.

Προσαρμογή και παραλλαγή

Αυτή η μέθοδος πρέπει κατά προτίμηση να διεξάγεται αυτοπροσώπως. Ωστόσο, αν η διαδικτυακή σύνδεση είναι η μόνη διαθέσιμη επιλογή, η μέθοδος μπορεί να προσαρμοστεί με συζητήσεις σε μικρές ομάδες στο πλαίσιο μιας διαδικτυακής συνεδρίας, χρησιμοποιώντας το κατάλληλο λογισμικό για τον σχεδιασμό των διαγραμμάτων.

Συμβουλές & κόλπα

Ανάλογα με την προηγούμενη εργασία και τις γνώσεις σχετικά με τη φεμινιστική πολεοδομία, μπορεί να γίνει μια μικρή εισαγωγή για την επεξήγηση των εννοιών βιολογικό/κοινωνικό φύλο και διαθεματικότητα, καθώς και των εννοιών της φεμινιστικής πολεοδομίας. Μπορείτε να συμβουλευτείτε σχετικά το σημείο 2 των οδηγιών και τις ακόλουθες πηγές:

<https://www.youtube.com/watch?v=dI-4TOCPMMBA> (αγγλικοί υπότιτλοι)

https://www.youtube.com/watch?v=aAvQ49aQ6vc&ab_channel=Metropole-ViennainEnglish (αγγλικοί υπότιτλοι)

Πηγές & περαιτέρω βιβλιογραφία

Η μέθοδος Άφυλοι χώροι προσαρμόστηκε από την ομάδα του προγράμματος «Συμμετοχή στην Ισότητα». Η πρωτότυπη μέθοδος βασίζεται εδώ: Gerard Coll-Planas, Rodó-Zárate, Maria, García-Romeral, Gloria (συντ.): Mirades poliedriques. Activitat 6. Espais sense generes. Σελίδα 58 (διατίθεται μόνο στα καταλανικά και τα ισπανικά). Πρόσβαση στη διεύθυνση <https://mon.uvic.cat/mirades-poliedriques/files/2021/11/Guia-Mirades-poliedriques-CAT-def.pdf> 12.1.2023.

06 Αγαπητή Άμπι

Διάρκεια

30 λεπτά

Χρόνος & συνθήκες

Η μέθοδος μπορεί να διεξαχθεί οποιαδήποτε στιγμή της ημέρας. Δεν απαιτούνται προηγούμενες γνώσεις για κάποιο συγκεκριμένο θέμα.

Θέματα

Επικοινωνιακές δεξιότητες, παρέμβαση παριστάμενων ατόμων, ρόλοι και στερεότυπα φύλων, διακρίσεις, βία.

Στόχος & εκπαιδευτικός σκοπός

Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να ενισχυθεί η έννοια της παρέμβασης παριστάμενων ατόμων μεταξύ εφήβων, όταν ένας φίλος ή μια φίλη αποκαλύπτει μια κατάσταση κακοποίησης/βίας. Η μέθοδος αποσκοπεί στην ενίσχυση του προβληματισμού σχετικά με την ανάγκη να βοηθήσουμε ένα συνομήλικό άτομο, έτσι ώστε να αναγνωρίσει μια κακοποιητική σχέση, και στην παροχή δεξιοτήτων για να υποστηρίξουμε ένα θύμα.

Αναμενόμενοι μαθησιακοί στόχοι

- Αυξημένες δεξιότητες ενσυναίσθησης και επικοινωνίας μεταξύ των εφήβων.
- Ενισχυμένη ικανότητα αναγνώρισης πρώιμων ενδείξεων των κακοποιητικών και βίαιων συμπεριφορών.
- Αυξημένη προσωπική ευθύνη και πρακτικές δεξιότητες για την παροχή βοήθειας και συμβουλών σε άλλα συνομήλικα άτομα.

Προετοιμασία & εκπαιδευτικό υλικό

- Μαρκαδόροι
- Πίνακας παρουσιάσεων

Περιγραφή βήμα προς βήμα

Περιγραφή μεθόδου

1. Το άτομο που συντονίζει εξηγεί στην ομάδα πως πρέπει να φανταστούν ότι μια στενή φίλη τους στέλνει ένα μήνυμα, εξηγώντας τους ότι ο φίλος της έκανε κάτι που την αναστάτωσε και δεν ξέρει τι να κάνει.

Γεια σου, Κρίστι. Πώς είσαι; Τον τελευταίο καιρό, ο φίλος μου με καταπιέζει, επειδή θύμωσα όταν έμαθε ότι βγήκα με μερικούς φίλους. Έχει γίνει πολύ ζηλιάρης τελευταία. Του λέω ότι μου αρέσει μόνο αυτός, αλλά δεν φαίνεται να με πιστεύει. Δεν ξέρω τι να κάνω... Πραγματικά μου αρέσει, αλλά έτσι δεν νιώθω καλά.

2. Αρχικά το άτομο που συντονίζει ζητά έναν εθελοντή ή μια εθελόντρια για να διαβάσει δυνατά το πρώτο μήνυμα. Μόλις ολοκληρωθεί η ομάδα κατανοήσει την κατάσταση που περιγράφεται στο μήνυμα, το άτομο που συντονίζει ενθαρρύνει την ομάδα να συζητήσει ποια θα ήταν η καλύτερη συμβουλή για τη φίλη.
3. Το άτομο που συντονίζει ενθαρρύνει τη συζήτηση της ομάδας έτσι ώστε τα μέλη να προτείνουν δυναμικές και ρεαλιστικές συμβουλές. Παράλληλα προσπαθεί να αμφισβητήσει τα στερεότυπα και τις συμπεριφορές φύλου που αναδύονται κατά τη διάρκεια της συζήτησης.

Ερωτήσεις για συζήτηση:

- Τι συμβαίνει;
- Θα πρέπει η φίλη σας να προσπαθήσει να μιλήσει στον φίλο της για τη σχέση, έτσι ώστε να αποκαταστήσει την εμπιστοσύνη του;
- Θα πρέπει η φίλη σας να συνεχίσει αυτή τη σχέση;
- Χρειάζεται βοήθεια είτε η φίλη σας είτε ο φίλος της; Από ποιο άτομο; Πώς μπορούμε να τους βοηθήσουμε;

Προσαρμογή και παραλλαγή

Τα θέματα που εξετάζονται μπορούν να προσαρμοστούν στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα της συγκεκριμένης ομάδας εφήβων. Υπάρχουν διάφορα θέματα που μπορούν να εξεταστούν μέσω της μεθόδου: διαδικτυακή βία, ζήλια, ελεγκτικές συμπεριφορές, σεξουαλική βία/παρενόχληση, ψυχολογική βία κ.λπ.

Συμβουλές & κόλπα

Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το ενδεχόμενο κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας να αποκαλυφθεί από κάποιο μέλος της ομάδας ένα βίαιο περιστατικό, ως θύμα ή μάρτυρας. Συνεπώς πρέπει να δείξετε την απαιτούμενη προσοχή για να αναγνωρίσετε πιθανά βιώματα βίας και να τα αντιμετωπίσετε σωστά.

07 Τι είναι αγάπη;

Διάρκεια

Τα ουσιώδη μέρη της μεθόδου θα διαρκέσουν έως και 60 λεπτά, επομένως η μέθοδος μπορεί να χωρέσει σε λιγότερο από δύο σχολικές ώρες, ωστόσο ο χρόνος μπορεί να παραταθεί ανάλογα με τη συζήτηση.

Χρόνος & συνθήκες

Η μέθοδος απαιτεί συγκέντρωση, καθώς τα άτομα που συμμετέχουν εργάζονται σε μικρές ομάδες, συνδιαλέγονται και αντιπαρατίθενται, πριν παρουσιάσουν τα επιχειρήματά τους σε ολόκληρη την ομάδα.

Επίπεδο

Η μέθοδος απαιτεί περισσότερη εμπάθунση, αλλά μπορεί να προσαρμοστεί ανάλογα με την ηλικία των ατόμων που συμμετέχουν.

Θέματα

Σωστό έναντι λάθους, τοξικές συμπεριφορές, ποιοτικές σχέσεις, αγάπη.

Στόχος & εκπαιδευτικός σκοπός

Οι νέοι άνθρωποι που εισέρχονται στην πρώτη τους ρομαντική/σεξουαλική σχέση συχνά δεν διαθέτουν τις δεξιότητες και τις γνώσεις που απαιτούνται για τη δημιουργία μιας ποιοτικής και ικανοποιητικής σχέσης με έναν/μία σύντροφο. Δεν θα μιλήσουμε μόνο για τα αρνητικά αποτελέσματα μιας σχέσης, αλλά θα προσπαθήσουμε να διδάξουμε στα έφηβα άτομα τι συνιστά μια υγιή σχέση και ποια είναι τα οφέλη της. Τα νεαρά άτομα συνήθως δυσκολεύονται να αναγνωρίσουν μια ποιοτική σχέση και αυτή η άσκηση μπορεί να τα βοηθήσει.

Αναμενόμενοι μαθησιακοί στόχοι

Τα άτομα που συμμετέχουν θα έχουν την ευκαιρία να συζητήσουν και να μάθουν ποιες θεωρούνται αποδεκτές συμπεριφορές και ποιες όχι στο πλαίσιο της έκφρασης αγάπης προς τον/τη σύντροφο στις ρομαντικές σχέσεις που διαμορφώνονται μεταξύ εφήβων και όχι μόνο.

Προετοιμασία & εκπαιδευτικό υλικό

Μαρκαδόροι και χαρτιά για τον πίνακα παρουσιάσεων

Περιγραφή βήμα προς βήμα

Εισαγωγή (5 λεπτά)

- Το άτομο που συντονίζει εξηγεί την άσκηση και επισημαίνει τους κανόνες.

Περιγραφή μεθόδου (30 λεπτά)

- Χωρίστε τα άτομα που συμμετέχουν σε μικρές ομάδες (ομάδες των 4 ή 5 ατόμων ανάλογα με το μέγεθος της τάξης).
- Ζητήστε τους να συζητήσουν τα εξής σε μικρές ομάδες (μπορείτε να γράψετε τις ερωτήσεις στον πίνακα):
- Πώς ενεργούμε όταν αγαπάμε κάποιο άτομο (σε μια σχέση μεταξύ εφήβων και όχι σε μια σχέση παιδιού-γονέα για παράδειγμα);
- Πώς δείχνουμε ότι μας ελκύει ο/η σύντροφός μας και ότι τον/την αγαπάμε;
- Αφήστε τις ομάδες να παραθέσουν όσο το δυνατόν περισσότερες συμπεριφορές που θεωρούν ότι εκφράζουν μια συμπεριφορά αγάπης προς τον/τη σύντροφο.

Αναμενόμενοι μαθησιακοί στόχοι

Αναστοχασμός/συζήτηση (25 λεπτά)

- Κάθε ομάδα θα παρουσιάσει τα αποτελέσματά της.
- Μπορείτε να ξεκινήσετε μια συζήτηση σχετικά με το τι είναι αγάπη και πώς εκφράζουμε την αγάπη.

Προσαρμογή και παραλλαγή

Η μέθοδος λειτουργεί καλύτερα με αυτοπρόσωπη παρουσία. Σε ένα ψηφιακό περιβάλλον, είναι σημαντικό να χρησιμοποιείτε λογισμικό που επιτρέπει την ανταλλαγή ιδεών (π.χ. MIRO, MURAL) και δίνει τη δυνατότητα παράλληλων συνεδριών-αιθουσών, έτσι ώστε τα ζευγάρια να συζητούν ανεξάρτητα. Συνυπολογίστε επιπλέον χρόνο για την επίλυση τεχνικών ζητημάτων (ήχος, σύνδεση στο διαδίκτυο κ.λπ.).

Συμβουλές & κόλπα

Είναι σημαντικό να γνωρίζετε κάποιες τάσεις στις εφηβικές σχέσεις που μπορεί να αναφερθούν (π.χ. σεξουαλικά μηνύματα/sexting ή ανταλλαγή προκλητικών φωτογραφιών) και έχετε προετοιμαστεί ώστε να απαντήσετε σε σχετικές ερωτήσεις.

Διαπιστώσαμε ότι υπάρχει μια κοινή πεποίθηση μεταξύ νεαρών ατόμων πως η ζήλια και οι ελεγκτικές συμπεριφορές ενδεχομένως είναι σημάδια αγάπης και πάθους και θεωρούνται επιθυμητές. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης μπορείτε να ασχοληθείτε με το θέμα της ζήλιας. Είναι σημαντικό να τονίσετε ότι η ζηλοτυπία δεν αποτελεί ένδειξη αγάπης, αλλά ίσως είναι μια προειδοποίηση που υποδηλώνει την κλιμάκωση μιας κακοποιητικής σχέσης. Η ζήλια είναι ένα συνηθισμένο συναίσθημα που όλοι και όλες βιώνουμε και δεν πρέπει να στιγματίζεται, αλλά ο τρόπος που αντιδρούμε στο συναίσθημα είναι κάτι που μπορούμε και πρέπει να ελέγχουμε, χωρίς να ασκούμε βία ή άλλες μορφές ελέγχου στο άλλο άτομο.

Συμβουλές & κόλπα

Είναι σημαντικό να επεξηγηθεί η διαφορά μεταξύ συναισθήματος και δράσης: το πώς αισθανόμαστε και το πώς αντιμετωπίζουμε μια κατάσταση είναι δύο ξεχωριστές διαδικασίες.

Πηγές & περαιτέρω βιβλιογραφία

Τσιριγώτη Αντωνία, Πετρουλάκη Κική, & Ντιναπόγιας Αθανάσιος (2015). Master Package "GEAR against IPV". Τεύχος III: Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού. (Αναθ. έκδ.). Αθήνα: Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Βίας. (σελ. 98). Πρόσβαση στη διεύθυνση <https://www.gear-ipv.eu/educational-material/master-package>, 3.1.2023.

Cason, Elena, Kowalova, Jana (2017): Love and Respect – Preventing Teen Dating Violence, (σελ. 21-22). Πρόσβαση στη διεύθυνση https://www.salto-youth.net/downloads/toolbox_tool_download-file-1643/Prevention%20of%20Teen%20Dating%20Violence%20Handbook.pdf 31.03.2023.

08 Η ιστορία του αλιγάτορα στο ποτάμι

Διάρκεια

Η ιστορία του αλιγάτορα στο ποτάμι διαρκεί συνήθως 30 λεπτά, αλλά μπορεί να φτάσει τα 90 λεπτά ή ακόμα και τα 120 λεπτά (προσθήκες της ιστορίας).

Χρόνος & συνθήκες

Η ιστορία του αλιγάτορα στο ποτάμι είναι κατάλληλη για οποιαδήποτε στιγμή της ημέρας. Είναι μέθοδος αρχαρίων, αλλά το περιεχόμενό της μπορεί να εξεταστεί ενδελεχώς κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης/του εργαστηρίου.

Θέματα

Προκατάληψη, αξίες, μη βίαιη επίλυση συγκρούσεων.

Στόχος & εκπαιδευτικός σκοπός

Στόχος της μεθόδου είναι να βιώσουμε την αυτοκριτική, πώς ορίζει καθένας και καθεμία από εμάς τις δικές του αξίες, πώς τα στερεότυπα και οι προκαταλήψεις επηρεάζουν τις επιλογές μας, και να διαφανεί πώς ενεργούμε όταν συγκρούονται διαφορετικές αξίες. Επιπλέον, η μέθοδος αποσκοπεί στην ενίσχυση του αναστοχασμού σχετικά με το πώς αλλάζουμε τις αποφάσεις μας, αν αλλάξουν οι συνθήκες ή οι πληροφορίες που διαθέτουμε.

Αναμενόμενοι μαθησιακοί στόχοι

- Να βιώσουμε την εμπειρία του αναστοχασμού (αξίες, στερεότυπα, προκαταλήψεις κ.λπ.).
- Να αντιληφθούμε πόσο το επίπεδο και η ποσότητα των πληροφοριών επιδρά στην απόφαση ενός ατόμου.
- Να διδαχθούμε τον αντίκτυπο της ενεργητικής ακρόασης.

Αναμενόμενοι μαθησιακοί στόχοι

- Να μάθουμε τη σημασία της επιχειρηματολογίας και να αντιληφθούμε τη δύναμη της πιθανής αλλαγής των αποφάσεών μας.
- Να μάθουμε πώς να επιλύουμε συγκρούσεις χωρίς τη χρήση βίας.

Προετοιμασία & εκπαιδευτικό υλικό

Αφήγηση της βασικής ιστορίας και πίνακας κατάταξης (είτε σε χαρτί είτε με φορητό υπολογιστή και βιντεοπροβολέα).

Περιγραφή βήμα προς βήμα

Αρχικά κάθε μέλος της ομάδας διαβάζει μόνο του από μία ιστορία. Μόλις τη διαβάσουν, κάθε μέλος αποφασίζει ποιο είναι το πιο ένοχο πρόσωπο στην ιστορία. Κατατάσσει το πρόσωπο ανάλογα και το γράφει στη στήλη Α. Στη συνέχεια, το άτομο που συντονίζει χωρίζει ζευγάρια (1, 2, 1, 2) που πρέπει να αντιπαρατεθούν και κάθε μέλος να πείσει το ζευγάρι του για την ορθότητα της απόφασής του. Αν κάποιο άτομο αλλάξει απόφαση ή αντιστρέψει την κατάταξη, το γράφει στη δεύτερη στήλη Β. Η συζήτηση συνεχίζεται από ολόκληρη την ομάδα.

Θέματα προς αναστοχασμό: Το άτομο που συντονίζει ρωτάει: Θα ήταν διαφορετική η απόφασή σας αν η Άμπιγκεϊλ ήταν άνδρας; Ή ένα άτομο με ειδικές ανάγκες (ανάπηρο); Ή μετανάστρια;

Συμπέρασμα: Τα άτομα που συμμετέχουν κάθονται σε κύκλο και ζητείται από το καθένα να μοιραστεί τα συναισθήματά του.

Η ιστορία του αλιγάτορα στο ποτάμι

Τα χρονικά της Πόλης του Αλιγάτορα, R. P. Birt

Μια φορά κι έναν καιρό... ήταν μια γυναίκα που την έλεγαν Άμπικεϊλ και ήταν ερωτευμένη με έναν άντρα που τον έλεγαν Γκρέγκορι. Ο Γκρέγκορι ζούσε στην όχθη του Ποταμού Αλιγάτορα. Η Άμπικεϊλ ζούσε στην απέναντι όχθη του ποταμού. Το ποτάμι που χώριζε τους δύο ήταν γεμάτο από αλιγάτορες που έτρωγαν άντρες και γυναίκες. Η Άμπικεϊλ ήθελε να διασχίσει το ποτάμι για να είναι με τον Γκρέγκορι. Δυστυχώς, η γέφυρα είχε παρασυρθεί από τα νερά.

Έτσι, πήγε να ζητήσει από τον Σεβάχ, καπετάνιο ενός ποταμόπλοιου, να την περάσει απέναντι. Εκείνος είπε ότι θα το έκανε ευχαρίστως, αν εκείνη συναινούσε να κοιμηθεί μαζί του πριν από το ταξίδι. Εκείνη αρνήθηκε αμέσως.

Η Άμπικεϊλ μοιράστηκε την ιστορία με έναν γείτονά της που γνώριζε πολλά χρόνια, τον Μπιτζέι, ο οποίος τη συμβούλεψε να «εμπιστευτεί το ένστικτό της και να ακολουθήσει την καρδιά της». Καθώς δεν ικανοποιήθηκε απόλυτα, απευθύνθηκε σε μια φίλη της, τη Βάνα, για να της εξηγήσει το δίλημά της. Η Βάνα δεν ήθελε να εμπλακεί καθόλου στην κατάσταση.

Η Άμπικεϊλ αισθάνθηκε ότι μόνη της εναλλακτική λύση ήταν να αποδεχτεί τους όρους του Σεβάχ. Ο Σεβάχ εκπλήρωσε την υπόσχεσή του προς την Άμπικεϊλ και την παρέδωσε στην αγκαλιά του Γκρέγκορι.

Όταν εκείνη μίλησε στον Γκρέγκορι για το ταξίδι της (στο οποίο δεσμεύτηκε ώστε να μπορέσει να διασχίσει το ποτάμι), ο Γκρέγκορι την απέρριψε με περιφρόνηση.

Όταν έφτασε στο σπίτι της, αποκαρδιωμένη και απογοητευμένη, η Άμπικεϊλ διηγήθηκε στον Σλαγκ την ιστορία της. Ο Σλαγκ, νιώθοντας συμπόνια για την Άμπικεϊλ, πήγε να βρει τον Γκρέγκορι και τον ξυλοκόπησε. Καθώς ο ήλιος δύει στον ορίζοντα, ακούμε την Άμπικεϊλ να γελά.

Προσαρμογή από την: Αμερικανική Ένωση Διαιτησίας.

Adapted from: The American Arbitration Association

Προσαρμογή και παραλλαγή

Οι ερωτήσεις για συζήτηση μπορούν να προσαρμοστούν. Εξάλλου, η συζήτηση θα συνεχιστεί με τις προσθήκες της ιστορίας και πρόσθετες πληροφορίες που συνήθως αλλάζουν την πρώτη απόφαση των ατόμων που συμμετέχουν κ.λπ.

Η μέθοδος διεξάγεται κατά προτίμηση αυτοπροσώπως, αλλά θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί και διαδικτυακά.

Περαιτέρω θέματα

Η Πόλη του Αλιγάτορα, Κρίση στην Πόλη του Αλιγάτορα, Παιχνίδι ρόλων Γκρέγκορι και Σλαγκ, Παιχνίδι ρόλων Άμπικεϊλ και Βάνα κ.λπ.

Πηγές & περαιτέρω βιβλιογραφία

Με βάση το Ίδρυμα Ridgewood και προσαρμογή από το: Καναδικό Ινστιτούτο Επίλυσης Συγκρούσεων (Canadian Institute for Conflict Resolution), με πρόσθετες προσαρμογές από την ομάδα του έργου «Συμμετοχή στην Ισότητα».

09

Οδηγίες για την ανάλυση μουσικών βίντεο από κριτική και έμφυλη οπτική γωνία

Διάρκεια

60 λεπτά

Χρόνος & συνθήκες

Η μέθοδος απαιτεί υψηλό επίπεδο συγκέντρωσης. Τα άτομα που συμμετέχουν πρέπει να επικεντρωθούν στο περιεχόμενο του βίντεο και στους στίχους, να παρατηρήσουν και να αναλύσουν όλες τις σχετικές λεπτομέρειες. Κατά προτίμηση, θα πρέπει να έχουν ήδη βασικές γνώσεις σχετικά με τους ρόλους και τα στερεότυπα των φύλων, τις έννοιες της αρρενωπότητας και της θηλυκότητας.

Θέματα

Έμφυλα στερεότυπα και ρόλοι στη μουσική, θηλυκότητα, αρρενωπότητα.

Στόχος & εκπαιδευτικός σκοπός

Στόχος της μεθόδου είναι να ενθαρρύνει την ανάλυση μουσικών βίντεο από μια κριτική και φεμινιστική προσέγγιση. Η μέθοδος αποσκοπεί στην ενίσχυση της κριτικής σκέψης και στη μείωση της αποδοχής των έμφυλων στερεοτύπων και ρόλων από τα άτομα που συμμετέχουν.

Αναμενόμενοι μαθησιακοί στόχοι

Οι αναμενόμενοι μαθησιακοί στόχοι έχουν ως εξής:

1. Βελτίωση της κριτικής σκέψης και του γραμματισμού σχετικά με τα μέσα ενημέρωσης.
2. Αύξηση της συνειδητοποίησης απέναντι στις ανισότητες των φύλων και τον σεξισμό στη μουσική.
3. Περιορισμός της αποδοχής έμφυλων στερεοτύπων και ρόλων.

Προετοιμασία & εκπαιδευτικό υλικό

- Προβολέας
- Φορητός υπολογιστής
- Ηχεία
- Μουσικά βίντεο (κατεβασμένα ή μέσω του διαδικτύου)
- Στίχοι τραγουδιών εκτυπωμένοι (και μεταφρασμένοι στην εθνική γλώσσα, αν είναι απαραίτητο)

Περιγραφή βήμα προς βήμα

Εισαγωγή (5 λεπτά)

Το άτομο που συντονίζει εξηγεί τον στόχο και τα μέρη της δραστηριότητας. Επισημαίνεται ότι οι οδηγίες υποδεικνύουν διάφορες πτυχές που πιστεύουμε ότι είναι απαραίτητες για την κριτική ανάλυση των μουσικών βίντεο. Δεν είναι ένα άκαμπτο εργαλείο που απλώς ακολουθούμε, αλλά ένας ανοιχτός και ευέλικτος οδηγός.

Μέθοδος (45 λεπτά)

Όλα τα άτομα που συμμετέχουν χωρίζονται σε μικρές ομάδες (4-5 ατόμων). Ζητάμε από κάθε ομάδα να αναλύσει ένα από τα διαφορετικά μέρη του μουσικού βίντεο/τραγουδιού.

Κάθε ομάδα θα έχει στη διάθεσή της 20 λεπτά για να παρακολουθήσει/ακούσει το μουσικό βίντεο ή να διαβάσει τους στίχους και να συζητήσει τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1ο Μέρος: Πλαίσιο

Στο συγκεκριμένο μέρος περιλαμβάνεται μια ανάλυση όλων των πτυχών πέρα από το ίδιο το προϊόν, κάθε στοιχείο που μας βοηθά να κατανοήσουμε το κοινωνικό και πολιτισμικό του νόημα. Για παράδειγμα, ερευνάται αν το τραγούδι είναι εμπνευσμένο από ένα ποίημα του 19ου αιώνα ή αποκρίνεται σε κάποιο τραγούδι μιας άλλης ομάδας ή, επίσης, αν υπάρχει κάποια κοινωνική αντιπαράθεση γύρω από το τραγούδι, είτε στα μέσα είτε μεταξύ των νέων. Η ομάδα μπορεί να αναζητήσει αυτές τις πληροφορίες διαδικτυακά.

Εξετάζονται οι ακόλουθες πτυχές:

- Ποιος/α είναι ο καλλιτέχνης/η καλλιτέχνιδα; Ποιο είναι το είδος της μουσικής; Ποιος είναι ο ρόλος του στη σύγχρονη μουσική σκηνή;
- Ποιο άτομο σκηνοθέτησε το βίντεο; Πού ηχογραφήθηκε; Τι γνωρίζουμε για την ηχογράφιση;
- Πρόκειται για εμπορικό προϊόν; Ποιος είναι ο σκοπός του; Μέσω ποιων διαύλων διαδίδεται και καταναλώνεται; Σε ποιο κοινό απευθύνεται;

2ο Μέρος: Στίχοι

Αυτό το μέρος επικεντρώνεται στο περιεχόμενο των στίχων του τραγουδιού: ποια θέματα πραγματεύεται, ποιο είναι το μήνυμα που μεταφέρει κ.λπ.

- Θεματολογία: Ποιο είναι το κύριο θέμα; Για τι μιλάει και πώς; Ποιες είναι οι σκέψεις σας σχετικά; Πιστεύετε ότι πρόκειται για κοινό λόγο ή είναι εναλλακτικός;
- Άτομα που πρωταγωνιστούν: Ποιο πρόσωπο μιλάει; Σε ποιο πρόσωπο; Με ποιον τρόπο;
- Έμφυλες σχέσεις: Τι λένε οι άνδρες; Τι λένε οι γυναίκες; Βλέπετε κάποια διαφορά; Πιστεύετε ότι προωθείται η ισότητα των φύλων;

3ο Μέρος: Βίντεο I (περιεχόμενο)

Αυτό το μέρος επικεντρώνεται στα πιο σαφή στοιχεία του βίντεο σε σχέση με το είδος του: τι δείχνει, πώς και πού.

- **Χαρακτήρες:** Ποια πρόσωπα εμφανίζονται στο βίντεο; Ποιοι είναι οι πρωταγωνιστικοί χαρακτήρες; Τι ρόλο παίζουν στην ιστορία; Εμφανίζονται περισσότεροι χαρακτήρες στο βίντεο; Ποιοι είναι; Τι ρόλο παίζουν; Ποια πρόσωπα δεν εμφανίζονται στο βίντεο; Μας λείπει κάποιο πρόσωπο;
- **Σώματα:** Πώς είναι τα σώματα των ανθρώπων στο βίντεο; Πώς μοιάζουν αυτά τα σώματα; Πώς είναι τα ρούχα που φοράνε; Γιατί έχουν ντυθεί έτσι;
- **Έμφυλοι ρόλοι:** Τι κάνουν οι άνδρες και οι γυναίκες; Πώς το κάνουν; Έχουν ενεργητικό ή παθητικό ρόλο; Πώς αλληλεπιδρούν; Πώς παρουσιάζεται η θηλυκότητα και η αρρενωπότητα;

4ο Μέρος: Βίντεο II (οπτική αφήγηση)

Αυτό το τελευταίο κομμάτι επικεντρώνεται στις λεπτότερες πτυχές της οπτικής αφήγησης, όπως ο τρόπος παρουσίασης της ιστορίας: αισθητική, πλάνα της κάμερας, φωτισμός και άλλες τυπικές οπτικές πτυχές.

- **Χώροι:** πού βρίσκονται τα άτομα που πρωταγωνιστούν; Είναι εσωτερικός ή εξωτερικός χώρος; Έχετε βρεθεί ποτέ σε ανάλογο χώρο;
- **Αισθητική:** πώς είναι η εικόνα του βίντεο; Αντιπροσωπεύει μια ρεαλιστική κατάσταση ή περισσότερο μια φαντασίωση; Τι συνδέουμε με αυτό το είδος αισθητικής;
- **Τυπικές πτυχές:** χρώματα, φως και άλλες αισθητικές πτυχές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να ενισχύσουν το περιεχόμενο που πρόκειται να μεταδοθεί.

Στη συνέχεια, κάθε ομάδα θα εξηγήσει τα κύρια σημεία και τα συμπεράσματα της συζήτησής της στις υπόλοιπες ομάδες. Θα πρέπει να ενθαρρυνθεί μια ανοικτή συζήτηση, προκειμένου να ενσωματωθούν οι διάφορες πτυχές που είχαν επισημανθεί.

Προσαρμογή και παραλλαγή

Αυτή η δραστηριότητα μπορεί εύκολα να προσαρμοστεί σε διαδικτυακό περιβάλλον. Η συζήτηση μπορεί να διεξαχθεί διαδικτυακά με τη χρήση λογισμικού τηλεδιάσκεψης που επιτρέπει τη δημιουργία μικρών ομάδων.

Συμβουλές & κόλπα

Κατά τον συντονισμό της μεθόδου, θα πρέπει να έχουμε κατά νου ορισμένα ζητήματα:

- Δεν υπάρχουν σεξιστικά μουσικά είδη, ωστόσο υπάρχει σεξισμός στη μουσική βιομηχανία. Δεν πρέπει να στιγματίζουμε ορισμένα είδη μουσικής λόγω του πολιτιστικού ή κοινωνικού τους υπόβαθρου.
- Θα πρέπει να αποφεύγονται οι επικριτικές και πατερναλιστικές συμπεριφορές. Στόχος της δραστηριότητας δεν είναι να απορρίψουμε τη μουσική που μας αρέσει να ακούμε ή να χορεύουμε, αλλά να συνειδητοποιήσουμε τους τρόπους με τους οποίους διαιωνίζεται ο σεξισμός μέσω της μουσικής και τις πιθανές επιπτώσεις του.
- Ενδεχομένως ανακύψουν διαφορετικές απόψεις και γνώμες για ένα συγκεκριμένο ζήτημα. Η δραστηριότητα δεν αποσκοπεί στη δημιουργία μιας ενιαίας άποψης όλων των ατόμων που συμμετέχουν, αλλά στην προώθηση μιας γόνιμης ανοικτής συζήτησης και ανταλλαγής αντιλήψεων.

Πηγές & περαιτέρω βιβλιογραφία

Συστήνεται στα άτομα που συντονίζουν να έχουν διαβάσει προηγουμένως βιβλιογραφία σχετικά με τον αντίκτυπο των έμφυλων στερεοτύπων και ρόλων της μουσικής σε έφηβα άτομα. Αναφέρονται ενδεικτικά οι διακρατικές και εθνικές εκθέσεις που εκπονήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος *Play it for Change*, με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι εκθέσεις διατίθενται στη διεύθυνση https://www.mirovni-institut.si/wp-content/uploads/2018/05/Play-it-4-change_Slovenia.Eng_final.pdf.

10 Φύλο και ποπ κουλτούρα

Διάρκεια

60 λεπτά (ανάλογα με το μέγεθος της ομάδας)

Χρόνος & συνθήκες

Μπορούμε να ξεκινήσουμε με μια μέθοδο προθέρμανσης. Απαιτείται συγκέντρωση αλλά πρόκειται για μέθοδο αρχάριων. Κατά τη διάρκεια της μεθόδου μπορεί να ανακύψουν ερωτήματα σχετικά με τις ταυτότητες και τα στερεότυπα φύλου. Ίσως είναι χρήσιμο να προηγηθεί της δραστηριότητας ένας σύντομος ορισμός και μια διαφοροποίηση του βιολογικού και του κοινωνικού φύλου.

Θέματα

Στερεότυπα φύλου, διάφορες μορφές βίας, βία με βάση το φύλο, φροντιστικές αρρενωπότητες (εξαρτάται από την επιλογή τραγουδιών, ταινιών).

Στόχος & εκπαιδευτικός σκοπός

Στόχος της μεθόδου είναι ο αναστοχασμός σχετικά με τις έμφυλες προσδοκίες της κοινωνίας οι οποίες διαδίδονται από στερεοτυπικά αφηγήματα και αναπαραστάσεις της ποπ κουλτούρας. Τα άτομα που συμμετέχουν αποδομούν τους τρόπους επιτέλεσης της αρρενωπότητας και της θηλυκότητας. Αμφισβητούν τις έμφυλες νόρμες και τα στερεότυπα και ασχολούνται κριτικά με την κατανάλωση και την παραγωγή των μέσων ενημέρωσης και της ποπ κουλτούρας.

Αναμενόμενοι μαθησιακοί στόχοι

- Αντίληψη των διαφορετικών μορφών βίας με βάση το φύλο
- Αντίληψη των στερεότυπων φύλου που μας επηρεάζουν
- Συνειδητοποίηση της επίδρασης των μέσων ενημέρωσης, τραγουδιών, βίντεο

Προετοιμασία & εκπαιδευτικό υλικό

Επιλεγμένα τραγούδια/βίντεο, συσκευή αναπαραγωγής μουσικής, κάρτες και στυλό.

Περιγραφή βήμα προς βήμα

Εισαγωγή (5 λεπτά)

Στόχος της διαδικασίας είναι να μοιραστούμε τις στάσεις και τις αξίες μας σχετικά με το φύλο, την ισότητα και τη βία στη μουσική. Θα θέλαμε να μάθουμε ποιοι είναι οι αγαπημένοι σας άνδρες καλλιτέχνες και τι πιστεύετε για τα μηνύματα που μεταφέρουν οι άνδρες καλλιτέχνες στα τραγούδια και τα μουσικά τους βίντεο.

Η άσκηση περιλαμβάνει τρία μέρη: Πρώτον, θα μιλήσουμε για το πώς πιστεύουμε ότι μπορεί να περιγραφεί η αρρενωπότητα και η θηλυκότητα. Δεύτερον, θα παρακολουθήσουμε κάποια μουσικά βίντεο/θα ακούσουμε τραγούδια και θα συζητήσουμε γι' αυτά. Τρίτον, θα ολοκληρώσουμε τη διαδικασία.

1. Αρρενωπότητα/Θηλυκότητα/(20 λεπτά):

Τα άτομα που συμμετέχουν θα απαντήσουν ορισμένες ερωτήσεις σε ζευγάρια και θα γράψουν τις απαντήσεις τους σε ένα αυτοκόλλητο σημείωμα. Μόλις απαντήσουν, θα κολλήσουν τα αυτοκόλλητα στον πίνακα ή κάτι παρόμοιο και θα εξηγήσουν τις απαντήσεις τους στην ομάδα.

2. Ακολουθούν οι ερωτήσεις προς απάντηση:

- Τι σημαίνει για εσάς να μεγαλώνετε ως αγόρι σε αυτή την κοινωνία; Γνωρίζετε κάποιο δημοφιλές αγόρι; Πώς είναι;
- Τι σημαίνει για εσάς να μεγαλώνετε ως κορίτσι σε αυτή την κοινωνία; Γνωρίζετε κάποιο δημοφιλές κορίτσι; Πώς είναι;

Αφού μοιραστεί τις απαντήσεις της, η ομάδα μπορεί να λάβει περισσότερες ερωτήσεις για να ενεργοποιηθεί η συζήτηση: «Από ορισμένα μέλη της επιστημονικής κοινότητας επισημαίνεται ότι κύριοι λόγοι για τη ΒΒΦ είναι οι νόρμες της αρρενωπότητας, όπως: ατρόμητος, σκληρός, δυνατός, κυρίαρχος, πρέπει να επιβάλλει τη θέλησή του, να περιφρονεί άτομα που θεωρούνται αδύναμα (γυναίκες, ΛΟΑΤΚΙΑ+ άτομα, μετανάστες/μετανάστριες) και να καταπιέζει συναισθήματα, όπως η ανασφάλεια, ο φόβος, η θλίψη. Προκειμένου να αποδείξουν τον ανδρισμό τους, ορισμένοι άνδρες καταφεύγουν στη βία. Ποια είναι η γνώμη σας; Έχετε κάποιο παράδειγμα ή εμπειρία που θα θέλατε να μοιραστείτε;»

3. Παρακολούθηση/ακρόαση μουσικής (βίντεο) (30 λεπτά):

Τώρα θα παρακολουθήσουμε βίντεο/θα ακούσουμε τραγούδια. Στη συνέχεια θα μοιραστούμε τις σκέψεις μας σχετικά με αυτά τα βίντεο/τραγούδια. Εμείς που συντονίζουμε θέτουμε ερωτήσεις και δίνουμε τον λόγο σε όσα μέλη της ομάδας θέλουν να μιλήσουν. Παρακαλούνται να σηκώσουν το χέρι τους αν θέλουν να πουν κάτι. Διασφαλίζουμε ότι όλα τα μέλη συμμετέχουν και αισθάνονται άνετα ώστε να εκφράσουν ελεύθερα τις ιδέες και τις απόψεις τους. Είναι σημαντικό να ακουστούν όλα τα μέλη της ομάδας με σεβασμό, ακόμα και αν άλλα μέλη δεν συμφωνούν με τις απόψεις τους ή δεν τους φαίνονται σωστές. Δεν είμαστε εδώ για να κρίνουμε κανένα άτομο, καθώς στόχος της συζήτησης δεν είναι η συναίνεση. Μας ενδιαφέρει τι πιστεύει η ομάδα για τα έφηβα άτομα γενικά, όχι για κάποιο συγκεκριμένο. Έχετε ερωτήσεις, αμφιβολίες ή σχόλια πριν ξεκινήσουμε;

Τώρα ήρθε η ώρα να ακούσουμε το τραγούδι/να δούμε το βίντεο. Θέτουμε ερωτήσεις μετά από κάθε τραγούδι/βίντεο:

- Μουσικό βίντεο 1 που αναπαριστά τα παραδοσιακά έμφυλα στερεότυπα, ετεροκανονικότητα, δυαδικότητα καθώς και βία
- Μουσικό βίντεο 2 που αναπαριστά τη φροντιστική αρρενωπότητα
- Πώς σας φάνηκε το τραγούδι και το βίντεο;
- Πώς θα περιγράφατε την αρρενωπότητα που παρουσιάζει ο καλλιτέχνης; Πιστεύετε ότι ανταποκρίνεται στο ηγεμονικό μοντέλο για το οποίο μιλήσαμε προηγουμένως;
- Ποιο νομίζετε ότι είναι το μήνυμα του τραγουδιού; Σας αρέσει; Γιατί;
- Θα αλλάζατε κάτι; Τι;

4. Ολοκλήρωση (5 λεπτά)

Η δραστηριότητα φτάνει στο τέλος της. Θα θέλαμε να θέσουμε μια σειρά συμπερασματικών ερωτήσεων: Ποιο θα ήταν το μήνυμά σας προς συνομήλικα άτομα σχετικά με την αρρενωπότητα και τη βία; Τι χρειάζεται για να γίνουν πιο ορατές και «κουλ» στην κοινωνία οι φροντιστικές και μη βίαιες αρρενωπότητες; Σας ευχαριστούμε πολύ για τη συμμετοχή σας και που μοιραστήκατε τις απόψεις σας μαζί μας. Ελπίζουμε να αισθανθήκατε άνετα. Έχετε κάποια σχόλια ή ερωτήσεις που θα θέλατε να κάνετε πριν τελειώσουμε;

Προσαρμογή και παραλλαγή

Διαδικτυακά: χρησιμοποιήστε διαδικτυακό λογισμικό για την ανταλλαγή σκέψεων και αξιοποιήστε τη δυνατότητα ζωντανής συνομιλίας.

Συμβουλές & κόλπα

Γενικές οδηγίες για τον τρόπο διεξαγωγής της συζήτησης:

- Συντονίστε τη συζήτηση με επίκεντρο τα μέλη της ομάδας ενώ εσείς έχετε υποβοηθητικό ρόλο. Επισημάνετε τα θέματα που αναδεικνύει η ομάδα και ενθαρρύνετε την επεξήγησή τους και τον αναστοχασμό, αναφέροντας κάποια ενδεικτικά αφηγήματα.
- Δίνετε παράλληλα προσοχή, έτσι ώστε όλα τα προτεινόμενα θέματα να διερευνηθούν όσο το δυνατόν περισσότερο.
- Μην ξεχνάτε: «Όταν ενθαρρύνουμε αγόρια να ασκούν κριτική στις ηγεμονικές αρρενωπότητες, είναι σημαντικό να μην εξιδανικεύουμε και να μην αναφερόμαστε στα αγόρια μεμονωμένα σε αντίθεση με αγόρια σε ομάδες, αλλά αντίθετα να αναδεικνύουμε τους αντιφατικούς τρόπους με τους οποίους τα αγόρια παίρνουν θέση μεμονωμένα ή από άλλα άτομα σε ομάδες αγοριών. Επομένως, πρέπει να σκεφτούμε αυτές τις αντιφάσεις ως βασικά γνωρίσματα που χαρακτηρίζουν τις σύγχρονες νεανικές αρρενωπότητες, τις οποίες τα αγόρια θα πρέπει να ενθαρρύνονται να αναστοχάζονται και να διερευνούν» (Frosh κ.ά. 2002, σελ. 263).
- Η επιλογή των τραγουδιών ή των μουσικών βίντεο θα πρέπει να βασίζεται στις ανάγκες της ομάδας. Τα άτομα που συμμετέχουν μπορούν επίσης να προτείνουν δικούς τους τίτλους και καλλιτέχνες. Είναι σημαντικό, ωστόσο, στην περίπτωση ρητών απεικονίσεων βίας ή υπερβολικής χρήσης γλώσσας και εικόνων που οδηγούν σε διακρίσεις, η ομάδα να έχει την ευχέρεια να σταματήσει το τραγούδι ή το βίντεο. Η ενδεχόμενη παύση μπορεί να συζητηθεί με την ομάδα εκ των προτέρων.

Προσαρμογή και παραλλαγή

Διαδικτυακά: χρησιμοποιήστε διαδικτυακό λογισμικό για την ανταλλαγή σκέψεων και αξιοποιήστε τη δυνατότητα ζωντανής συνομιλίας.

Περαιτέρω θέματα

Αυτή η μέθοδος προσφέρεται ως εναρκτήριο λάκτισμα στη συζήτηση και τον αναστοχασμό σχετικά με την ετεροκανονικότητα και τα παραδοσιακά έμφυλα πρότυπα στην ποπ κουλτούρα. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί συμπληρωματικά η μέθοδος «Πραγματικοί άνδρες» για να δημιουργηθεί μια γέφυρα προς τα πραγματικά (βιωμένα) και θετικά παραδείγματα αρρενωπότητας. Σε γενικές γραμμές προσφέρεται για την περαιτέρω ανάπτυξη των δεξιοτήτων χειρισμού των μέσων ενημέρωσης. Πώς μπορούν τα άτομα που συμμετέχουν να αισθάνονται ασφαλή όταν καταναλώνουν μουσική, βίντεο, μέσα κοινωνικής δικτύωσης κ.λπ.; Τι χρειάζονται για να αμφισβητήσουν στερεοτυπικά αφηγήματα και αναπαραστάσεις; Ποιος είναι ο ρόλος των συνομηλίκων; Ποιο είναι το καθήκον των σχολείων και των εκπαιδευτικών; Έχουν τα άτομα της ομάδας συγκεκριμένες προσδοκίες από το σχολείο και την τάξη;

Πηγές & περαιτέρω βιβλιογραφία

«Συμμετοχή στην Ισότητα» (2022): Οδηγίες για τις ομάδες εστίασης με έφηβα άτομα. Προσαρμογή από Elli Scambor & Moritz Theuretzbacher.

ΜΕ- ΘΟΔΟΙ ΕΜΒΑ- ΘΥΝ- ΣΗΣ

Μέθοδοι εμφάθυνσης

Οι μέθοδοι αυτής της ενότητας εμφάθύνουν στις δραστηριότητες που αφορούν το φύλο (ρόλοι και στερεότυπα) και τις κοινωνικές προσδοκίες, αναλύουν περιπτώσεις σύγκρουσης και τον ενεργό ρόλο των εφήβων σε δράσεις κατά της βίας.

11 Βήμα μπροστά

Διάρκεια

Τα ουσιώδη μέρη της μεθόδου διαρκούν έως 30 λεπτά, συνεπώς η μέθοδος απαιτεί λιγότερο από μία σχολική ώρα (45 λεπτά). Ωστόσο, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να ξεκινήσει μια μεγαλύτερη συζήτηση με τα άτομα που συμμετέχουν, επομένως ενδέχεται να διαρκέσει έως και 60 λεπτά.

Χρόνος & συνθήκες

Η μέθοδος δεν χρειάζεται πολύ υψηλό επίπεδο συγκέντρωσης και συνήθως ενεργοποιεί σχετικά γρήγορα τα άτομα που συμμετέχουν.

Επίπεδο

Η μέθοδος είναι ευέλικτη – παρόλο που τείνει κατά βάση να εμφάθύνει, μπορεί να προσαρμοστεί με σκοπό την προθέρμανση, ανάλογα με την ηλικία των μελών της ομάδας και τον τρόπο που θεωρεί κατάλληλο για την περίπτωση το άτομο που συντονίζει.

Θέματα

Έμφυλα στερεότυπα, κοινωνικές νόρμες, βία.

Στόχος & εκπαιδευτικός σκοπός

Στόχος της μεθόδου είναι να προκαλέσει συναισθηματικές αντιδράσεις στα μέλη της ομάδας και να ανοίξει τους διαύλους επικοινωνίας, καθώς οι δηλώσεις της συνδέονται με τους άκαμπτους ρόλους των φύλων, τις κοινωνικές νόρμες και τη βία. Είναι πολύ σημαντική η αξιοποίηση της συζήτησης για την εξωτερίκευση αυτών των συναισθημάτων και η ύπαρξη ενός ασφαλούς χώρου για αναστοχασμό.

Αναμενόμενοι μαθησιακοί στόχοι

Τα άτομα που συμμετέχουν θα μάθουν πώς συνδέονται τα έμφυλα στερεότυπα με τη βία, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο οι κοινωνικές προσδοκίες πλάθουν τα καλούπια στα οποία κάθε άνθρωπος αισθάνεται υποχρεωμένος να χωρέσει, προκειμένου να γίνει κοινωνικά αποδεκτός.

Προετοιμασία & εκπαιδευτικό υλικό

Δύο έτοιμοι κατάλογοι με δηλώσεις σχετικά με τους ρόλους των φύλων στην κοινωνία με τις οποίες μπορεί να συσχετιστεί η ομάδα. Θα διαβάσετε στην ομάδα από αυτούς τους καταλόγους, επομένως ίσως χρειαστεί να τους εκτυπώσετε.

Περιγραφή βήμα προς βήμα

Εισαγωγή (5 λεπτά)

- Το άτομο που συντονίζει εξηγεί την άσκηση και επισημαίνει τους κανόνες. Τονίζεται στην ομάδα ότι πρέπει να κάνει ησυχία.

Περιγραφή μεθόδου (20 λεπτά)

- Τα μέλη της ομάδας σχηματίζουν δύο σειρές μέσα στην αίθουσα. Η μία είναι η σειρά των αγοριών και η άλλη των κοριτσιών. Ζητείται από τα άτομα που συμμετέχουν να μπουν στον ρόλο είτε ενός αγοριού είτε ενός κοριτσιού. Κάθε άτομο είναι ελεύθερο να επιλέξει τον ρόλο που θέλει να πάρει. Τα άτομα στις δύο σειρές στέκονται το ένα απέναντι στο άλλο (2 σειρές).
- Η σειρά των αρσενικών προσδοκιών αρχίζει την άσκηση. Το άτομο που συντονίζει διαβάζει δυνατά διάφορες δηλώσεις. Αν κάποιο άτομο από τη σειρά των αρσενικών προσδοκιών πιστεύει ότι τα αγόρια βιώνουν αυτό που περιγράφεται στη δήλωση, μπορεί να προχωρήσει δύο βήματα χωρίς να μιλήσει. Το άτομο που συντονίζει αφήνει να περάσουν μερικά δευτερόλεπτα σιωπής και στη συνέχεια ζητάει από τα άτομα που βγήκαν μπροστά να επιστρέψουν στη σειρά. Το άτομο που συντονίζει διαβάζει την επόμενη δήλωση μέχρι να ολοκληρωθεί ο κατάλογος των δηλώσεων για τη συγκεκριμένη ομάδα.
- Στη συνέχεια η άσκηση επαναλαμβάνεται ακριβώς όπως περιγράφεται παραπάνω (βήμα 2), αυτή τη φορά για τα άτομα που συμμετέχουν στη σειρά των θηλυκών προσδοκιών.
- Μόλις τελειώσει η άσκηση, το άτομο που συντονίζει προτρέπει όλη την ομάδα να καθίσει για λίγο πριν ξεκινήσει ο αναστοχασμός/η συζήτηση.

Αναστοχασμός/συζήτηση (5-30 λεπτά)

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης που θα ακολουθήσει, καλό είναι να εξωτερικευθούν και να συζητηθούν οι σκέψεις και τα συναισθήματα των εφήβων κατά τη διάρκεια της άσκησης. Στόχος της συζήτησης είναι να αναστοχαστούμε σχετικά με τους άκαμπτους ρόλους των φύλων και το πώς ορισμένοι από αυτούς συνδέονται με τη βία.

Κατάλογος ερωτήσεων / Ομάδα αγοριών

Παρακαλώ προχωρήστε δύο βήματα χωρίς να μιλήσετε:

1. Αν πιστεύετε ότι πολλά αγόρια θεωρούν ότι δεν είναι αρκετά δυνατά, σκληρά ή κουλά.
2. Αν πιστεύετε ότι πολλά αγόρια έχουν εκπαιδευτεί να δυναμώνουν για να αποκτήσουν ένα ιδανικό σώμα.
3. Αν πιστεύετε ότι πολλά αγόρια έχουν ακούσει πως δεν πρέπει να κλαίνε.
4. Αν πιστεύετε ότι τα αγόρια αποκαλούνται κότα, πούστης, αδελφή, γκέι ή φλώρος.
5. Αν πιστεύετε ότι πολλά αγόρια μαθαίνουν πώς να συμπεριφέρονται σαν άντρες.
6. Αν πιστεύετε ότι πολλά αγόρια δέχονται πίεση για να καυγαδίσουν ώστε να αποδείξουν ότι είναι άνδρες.
7. Αν πιστεύετε ότι πολλά αγόρια έχουν τραυματιστεί από κάποιο άτομο και έκρυψαν τον πόνο ή τον κράτησαν μέσα τους.
8. Αν πιστεύετε ότι πολλοί άντρες δεν δείχνουν συμπάθεια προς τους άλλους άντρες, επειδή δεν ξέρουν πώς θα φαινόταν αυτό.
9. Αν πιστεύετε ότι πολλοί άνδρες αποκρύπτουν τα συναισθήματά τους ή το κρύβουν όταν υποφέρουν (σωματικά ή ψυχικά).
10. Συνεχίζεται...

Κατάλογος ερωτήσεων / Ομάδα κοριτσιών

Παρακαλώ προχωρήστε δύο βήματα χωρίς να μιλήσετε:

1. Αν πιστεύετε ότι πολλά κορίτσια βάφονται και ξυρίζουν τα πόδια τους.
2. Αν πιστεύετε ότι πολλά κορίτσια φορούν ψηλά τακούνια, στενά φορέματα ή άλλα ρούχα που εκθέτουν το σώμα τους για να είναι αρεστά ή ελκυστικά σε άλλα πρόσωπα.
3. Αν πιστεύετε ότι πολλά κορίτσια δεν αισθάνονται αρκετά θηλυκά.
4. Αν πιστεύετε ότι πολλά κορίτσια αθλούνται για να αλλάξουν το σχήμα, το μέγεθος ή το βάρος του σώματός τους, προκειμένου να αποκτήσουν αυτό που θεωρείται ως ιδανικό σώμα.
5. Αν πιστεύετε ότι πολλά κορίτσια θεωρούν τον εαυτό τους λιγότερο σημαντικό από ένα αγόρι.
6. Αν πιστεύετε ότι πολλά κορίτσια προσποιούνται πως γνωρίζουν λιγότερα ή πως είναι λιγότερο έξυπνα για να προστατεύσουν την αυτοπεποίθηση των αγοριών.
7. Αν πιστεύετε ότι πολλά κορίτσια σιωπούν ή αγνοούνται, επειδή τα αγόρια κυριαρχούν στη συζήτηση.
8. Αν πιστεύετε ότι πολλά κορίτσια αισθάνονται περιορισμένα όσον αφορά την επιλογή επαγγέλματος ή τις ευκαιρίες για μια καριέρα.
9. Αν πιστεύετε ότι πολλά κορίτσια είναι αντικείμενο συζητήσεων στο σχολείο, στην εκκλησία, στον χώρο εργασίας σας ή δημόσια από τα αγόρια.
10. Συνεχίζεται...

Προσαρμογή και παραλλαγή

Η μέθοδος λειτουργεί πολύ καλά αυτοπροσώπως, ωστόσο μπορεί εύκολα να προσαρμοστεί για μια διαδικτυακή συνεδρία. Στο ψηφιακό περιβάλλον, τα άτομα που συμμετέχουν πρέπει να ενεργοποιήσουν τις κάμερές τους και να σηκώνουν το «ψηφιακό χέρι» τους αντί να προχωρούν μπροστά. Συνυπολογίστε επιπλέον χρόνο για την επίλυση τεχνικών ζητημάτων (ήχος, σύνδεση στο διαδίκτυο κ.λπ.).

Συμβουλές & κόλπα

Συνιστάται η δραστηριότητα να οργανώνεται από άτομα που γνωρίζουν τις Πολιτικές Προστασίας του Παιδιού, καθώς και τις κατάλληλες αντιδράσεις αν ένα ανήλικο άτομο υπονοεί ή παραδέχεται δημόσια, μέσω της άσκησης ή στη συζήτηση που ακολουθεί, ότι έχει υπάρξει/είναι σήμερα θύμα κακοποίησης/βίας.

Μπορείτε να προετοιμάσετε εσείς τους καταλόγους των δηλώσεων – εναλλακτικά μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τους παραπάνω καταλόγους που επισημαίνουν ιδιαίτερα ευαίσθητες δηλώσεις. Αν χρησιμοποιηθούν ευαίσθητες δηλώσεις, ίσως είναι προτιμότερο να μη γνωρίζονται μεταξύ τους τα μέλη της ομάδας.

Ίσως βοηθήσει η συμμετοχή του ατόμου που συντονίζει στην αρχή για να σπάσει ο πάγος.

Η άσκηση πραγματοποιείται σιωπηλά. Αν τα άτομα που συμμετέχουν αρχίσουν να γελούν ή να κάνουν σχόλια μεγαλόφωνα, ζητήστε τους να αναλογιστούν τα συναισθήματά τους σιωπηλά εκείνη τη στιγμή, γιατί αμέσως μετά θα ακολουθήσει συζήτηση.

Πηγές & περαιτέρω βιβλιογραφία

Τσιριγώτη Αντωνία, Πετρουλάκη Κική & Ντιναπόγιας Αθανάσιος (2015). Master Package "GEAR against IPV". Τεύχος III: Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού. (Αναθ. έκδ.). Αθήνα: Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Βίας. (σελ. 67). Πρόσβαση στη διεύθυνση <https://www.gear-ipv.eu/educational-material/master-package>, 28.11.2022.

Schad, Ute (2006). Männer, Machos, Memmen. Μόναχο: Kreisjugendring München-Stadt. Πρόσβαση στη διεύθυνση https://www.kjr-m.de/wp-content/uploads/2006/07/doku_maenner_machos_memmen.pdf, 30.3.2023.

12 Κυρίαρχη συμπεριφορά

Διάρκεια

Τα ουσιώδη μέρη της μεθόδου θα διαρκέσουν έως και 60 λεπτά, επομένως η μέθοδος μπορεί να χωρέσει σε λιγότερο από δύο σχολικές ώρες, ωστόσο ο χρόνος μπορεί να παραταθεί ανάλογα με τη συζήτηση.

Χρόνος & συνθήκες

Η μέθοδος απαιτεί συγκέντρωση, καθώς τα άτομα που συμμετέχουν εργάζονται σε μικρές ομάδες, συνδιαλέγονται και αντιπαρατίθενται, πριν παρουσιάσουν τα επιχειρήματά τους σε ολόκληρη την ομάδα.

Επίπεδο

Η μέθοδος απαιτεί περισσότερη εμπάθυνση, αλλά μπορεί να προσαρμοστεί ανάλογα με την ηλικία των ατόμων που συμμετέχουν.

Θέματα

Σtereότυπα φύλου, προσωπικά όρια, σωστό έναντι του λάθους, παραβιάσεις προσωπικών ορίων, επιθέσεις και βία.

Στόχος & εκπαιδευτικός σκοπός

Στόχος της μεθόδου είναι η αντίληψη των στερεότυπων φύλων, των περιπτώσεων παραβίασης των προσωπικών ορίων, των επιθέσεων και της βίας.

Αναμενόμενοι μαθησιακοί στόχοι

Η ομάδα έχει την ευκαιρία να συζητήσει και να μάθει ποια συμπεριφορά θεωρείται αποδεκτή και ποια μη αποδεκτή (καθώς μπορεί να πρόκειται για παρενόχληση, κακοποίηση κ.λπ.) στις σχέσεις που διαμορφώνονται μεταξύ εφήβων και όχι μόνο.

Προετοιμασία & εκπαιδευτικό υλικό

Αυτοκόλλητα/σημειώματα με παραδείγματα συνηθισμένων καταστάσεων και κυρίαρχης ανδρικής συμπεριφοράς στις σχέσεις (βλ. Περιγραφή βήμα προς βήμα).

Χαρτιά για τον πίνακα παρουσιάσεων (ένα φύλλο ανά ομάδα) με μια σχεδιασμένη γραμμή που συμβολίζει μια κλίμακα, ξεκινώντας από το «εντάξει» (ή «αποδεκτό») και τελειώνοντας με το «όχι εντάξει» (ή «απαράδεκτο»).

Περιγραφή βήμα προς βήμα

Εισαγωγή (5 λεπτά)

- Το άτομο που συντονίζει εξηγεί την άσκηση και επισημαίνει τους κανόνες.

Περιγραφή μεθόδου (30 λεπτά)

- Τα άτομα που συμμετέχουν σχηματίζουν ζευγάρια (του ίδιου φύλου).
- Μοιράζουμε στα ζευγάρια χαρτοταινίες.
- Κάθε ζευγάρι συζητάει (και αν χρειαστεί, καταλήγει σε συμβιβασμό) και αξιολογεί τα παραδείγματα που δίνονται ως αποδεκτή ή απαράδεκτη συμπεριφορά.
- Στη συνέχεια τα ζευγάρια τοποθετούν τις χαρτοταινίες στη γραμμή που έχει σχεδιαστεί στο φύλλο τους.

Αναστοχασμός/συζήτηση (25 λεπτά)

Κάθε ζευγάρι θα παρουσιάσει τα αποτελέσματά του.

Χρήσιμα σημεία επικέντρωσης κατά τη συζήτηση:

- Υπήρχαν διαφορές στην αξιολόγηση των συγκεκριμένων παραδειγμάτων συμπεριφοράς;
- Γιατί τα ζευγάρια τα αξιολόγησαν διαφορετικά;
- Υπάρχει διαφορά στην αξιολόγηση μεταξύ των ομάδων των αγοριών και των ομάδων των κοριτσιών;
- Για ποια συμπεριφορά υπάρχει γενική συναίνεση; Γιατί;
- Με ποιον τρόπο μπορεί η συμπεριφορά που αξιολογήθηκε ως απαράδεκτη να αναγνωριστεί ως βία;

Παραδείγματα προς χρήση στην άσκηση (να εκτυπωθούν και να μοιραστούν, τα ονόματα προσαρμόζονται ανάλογα με το πολιτισμικό πλαίσιο):

- Ο Πίτερ αντιδρά σκυθρωπός και προσβεβλημένος όταν η κοπέλα του μιλάει με άλλο αγόρι ή άνδρα
- Ο Τζο επικρίνει τα ρούχα της κοπέλας του
- Ο Μπεν σταματάει να μιλάει στην κοπέλα του μετά από μια διαφωνία
- Στον Αντόνιο αρέσει να τρομάζει τους φίλους του οδηγώντας επικίνδυνα το αυτοκίνητό του
- Η Μαρία κατηγορεί τον φίλο της ότι δεν την αγαπάει πια όταν θέλει να περάσει χρόνο μόνος του ή με άλλα άτομα
- Ο Σάιμον γίνεται έξαλλος πολύ εύκολα
- Ο Ντάνιελ πιστεύει ότι είναι δουλειά του άνδρα να παίρνει αποφάσεις που επηρεάζουν αυτόν και την κοπέλα του
- Ο Έλιοτ συμπεριφέρεται εξαιρετικά προστατευτικά στην κοπέλα του
- Η Άντζελα θέλει πάντα να ξέρει τι κάνει η κοπέλα της
- Ο Τζέικομπ προσβάλλει την κοπέλα του για πράγματα που θεωρεί λάθος
- Ο Πολ κλείδωσε την κοπέλα του στο μπάνιο όταν του είπε ότι θα πήγαινε σε ένα πάρτι

Προσαρμογή και παραλλαγή

Η μέθοδος λειτουργεί καλύτερα με αυτοπρόσωπη παρουσία. Σε ένα ψηφιακό περιβάλλον, είναι σημαντικό να χρησιμοποιείτε λογισμικό που επιτρέπει την ανταλλαγή ιδεών (π.χ. MIRO, MURAL) και δίνει τη δυνατότητα παράλληλων συνεδριών-αιθουσών, έτσι ώστε τα ζευγάρια να συζητούν ανεξάρτητα πριν επιστρέψουν στην κοινή συζήτηση. Συνυπολογίστε επιπλέον χρόνο για την επίλυση τεχνικών ζητημάτων (ήχος, σύνδεση στο διαδίκτυο κ.λπ.).

Συμβουλές & κόλπα

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης, σημειώστε τις κύριες λέξεις ή φράσεις που χρησιμοποιούν τα άτομα που συμμετέχουν για να περιγράψουν συγκεκριμένες συνθήκες κατά την απάντησή τους (όπως «Ο τόνος της φωνής είναι σημαντικός», «Το πού συμβαίνει είναι σημαντικό»). Μπορείτε να σχολιάσετε σύντομα τις απαντήσεις ή να κάνετε συγκεκριμένες επισημάνσεις, αλλά προσπαθήστε να μην παρεμβαίνετε σε κάθε σημείο που εξωτερικεύουν τα ζευγάρια. Τα πράγματα θα πρέπει να γίνουν εμφανή από μόνα τους, καθώς προχωράτε σε κάθε δήλωση και ζευγάρι.

Στο τέλος της άσκησης συνιστάται να συνοψίσετε τα αποτελέσματα στον πίνακα παρουσίασης.

Θα πρέπει να τονίσετε ιδιαίτερα ότι αποφασιστικό σημείο όσον αφορά το ζήτημα της παραβίασης των προσωπικών ορίων, των επιθέσεων και της βίας (ανεξάρτητα από το αν είναι σεξουαλική ή/και άλλη βίαιη μορφή) είναι η προοπτική του ατόμου που θίγεται. Να διευκρινίσετε ότι η προοπτική του ατόμου που θίγεται έχει σημασία για να κατανοήσουμε αν πρόκειται για βία ή όχι.

Δείκτες παραβίασης προσωπικών ορίων, επιθέσεων και βίας:

- δεν είναι επιθυμητές από το πρόσωπο στο οποίο απευθύνονται,
- περιορίζουν τις δυνατότητες ενός ατόμου να μελετήσει και να μάθει (για παράδειγμα, με τη μορφή τοξικού κλίματος στην τάξη ή στην εργασία),
- αποτελούν μια μορφή σεξουαλικής διάκρισης, όπως ο σεξισμός ή η απαξίωση ορισμένων σεξουαλικών προσανατολισμών,
- αποτελούν έκφραση δύναμης, ελέγχου και εξουσίας που βασίζονται στους ρόλους των φύλων,
- μειώνουν τους ανθρώπους, και ιδίως τις γυναίκες, στο σώμα τους.

Έχετε υπόψη ότι μπορεί να εκπλήξει και να εντυπωσιάσει ορισμένα μέλη της ομάδας το γεγονός ότι συγκεκριμένες συμπεριφορές συνιστούν παραβιάσεις των προσωπικών ορίων, επιθέσεις και βία.

Πηγές & περαιτέρω βιβλιογραφία

Τσιριγώτη Αντωνία, Πετρουλάκη Κική, & Ντιναπόγιας Αθανάσιος. (2015). Master Package "GEAR against IPV". Τεύχος III: Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού. (Αναθ. έκδ.). Αθήνα: Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Βίας (σελ. 93). Πρόσβαση στη διεύθυνση <https://www.gear-ipv.eu/educational-material/master-package>, 28.11.2022.

Bissuti, Romeo, Wagner, Günter, Wölfl, Georg (2002): "Stark! aber wie?". Methodensammlung und Arbeitsunterlagen zur Jungenarbeit mit dem Schwerpunkt Gewaltprävention. Αυστρία: White Ribbon Austria, Υπουργείο Εκπαίδευσης. Πρόσβαση στη διεύθυνση <https://www.give.or.at/material/stark-aber-wie-methodensammlung-und-arbeitsunterlagen-zur-jungenarbeit-mit-dem-schwerpunkt-gewaltpraevention/>, 28.11.2022.

13 Τα διαβόητα αεροπλάνα

Διάρκεια

60 λεπτά

Χρόνος & συνθήκες

Η μέθοδος είναι κατάλληλη για οποιαδήποτε ώρα της ημέρας και δεν απαιτούνται προηγούμενες γνώσεις.

Θέματα

Η μέθοδος απευθύνεται σε αγόρια και κορίτσια, ούτως ώστε να κατανοήσουν πώς η γλώσσα είναι ένα ισχυρό εργαλείο για την οικοδόμηση στερεοτύπων και τη διαιώνιση μορφών διαχωρισμού με βάση τη σεξουαλικότητα, την ταυτότητα φύλου, τον ικανοτισμό και τον ρατσισμό.

Στόχος & εκπαιδευτικός σκοπός

Η μέθοδος εγείρει έναν προβληματισμό σχετικά με τις μορφές αποκλεισμού, αμφισβητώντας τις δικές μας βεβαιότητες και στερεότυπα.

Αναμενόμενοι μαθησιακοί στόχοι

Οι προσδοκίες μετά την εφαρμογή της μεθόδου είναι ένας βαθύς προβληματισμός σχετικά με το πώς η καθημερινή γλώσσα είναι εμποτισμένη με στερεότυπα και πώς αυτά αναπαράγονται (συχνά ασυνείδητα). Ορισμένες λέξεις είναι φαινομενικά ακίνδυνες, αλλά στην πραγματικότητα κρύβουν ένα μοτίβο αναπαράστασης των διαφορών οι οποίες υποτιμούν καθετί που αποκλίνει από τη νόρμα.

Προετοιμασία & εκπαιδευτικό υλικό

Φύλλα χαρτιού, μαρκαδόροι, ταινία και πίνακας παρουσιάσεων.

Περιγραφή βήμα προς βήμα

- Πριν από τη δραστηριότητα προβλέπεται κάποιος χρόνος για την παρουσίαση των αγοριών και των κοριτσιών (20 λεπτά).
- Ζητάμε από τα αγόρια και τα κορίτσια να γράφουν σε ένα φύλλο χαρτί (που θα γίνει αργότερα το αεροπλάνο) τις προσβολές που γνωρίζουν. Αυτά τα αεροπλάνα θα πετάξουν στην τάξη.
- Σχεδιάζουμε ένα πλαίσιο στον πίνακα (πριν από τη δραστηριότητα) που θα χωριστεί σε κατηγορίες ανάλογα με τις προσβολές:
 - φύλο
 - σεξουαλικός προσανατολισμός
 - ικανότητα
 - τύπος οικογένειας
 - θρησκεία
 - υπάρχοντα και σχέσεις
 - κ.ο.κ.
- Επεξηγούμε τις κατηγορίες στον πίνακα και δίνουμε παραδείγματα προσβολών.
- Γράφουμε τις προσβολές της ομάδας σε μια κατηγορία στον πίνακα και στη συνέχεια επιλέγουμε σε ποια κατηγορία θα επικεντρωθούμε (π.χ. σεξισμός, ομοφοβία, ρατσισμός ή όλα μαζί).
- Στο τέλος, θα αναλυθεί η μόνη κατηγορία που δεν είναι προσβλητική, π.χ. λευκός άνδρας, ντόπιος, νέος, ικανός, κ.λπ. Θα ρωτήσουμε σε αυτό το σημείο: Αφού κάθε άνθρωπος είναι δυνητικά προσβλητικός: σε ποια κατηγορία θα τοποθετούσατε τον εαυτό σας; Ποια προσβολή σας πληγώνει περισσότερο και ποια χρησιμοποιείτε περισσότερο σε άλλα άτομα; (40 λεπτά)

Προσαρμογή και παραλλαγή

Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της μεθόδου είναι ότι τα αγόρια και τα κορίτσια σχηματίζουν αεροπλάνα με τα φύλλα. Αν θέλουμε να πραγματοποιήσουμε τη μέθοδο σε διαδικτυακό περιβάλλον, αντί για αεροπλάνα μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε ψηφιακά εργαλεία, όπως το google jamboard αντί για μαρκαδόρους και πίνακα. Μέσω της χρήσης του εργαλείου, οι αποδέκτες της δραστηριότητας μπορούν να γράψουν τις βωμολοχίες σε ψηφιακά σημειώματα και να τις κολλήσουν στον πίνακα.

Πηγές & περαιτέρω βιβλιογραφία

Burgio, Giuseppe (2021): Mascolinità plurali. Dagli stereotipi all liberta d'essere. Πρόσβαση στη διεύθυνση https://www.cesvi.org/wp-content/uploads/2021/09/VIEW_Mascolinita_plurali_DEF.pdf, 28.11.2022.

14 Η σύγκρουση από τη σκοπιά του φλιτζανιού

Διάρκεια

30 λεπτά

Χρόνος & συνθήκες

Μέθοδος εμπάθυνας, αλλά θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί και στην αρχή της εκπαίδευσης. Η άσκηση μπορεί να οργανωθεί σαν ένα παιχνίδι στην αρχή ενός προγράμματος και να χρησιμεύει για την αυτοαξιολόγηση της ομάδας.

Επίπεδο	Μέθοδος εμπάθυνσης που μας προετοιμάζει για τα παιχνίδια ενεργητικής ακρόασης και ενσυναίσθησης. Πριν από τη μέθοδο, συνιστάται να συζητηθεί με την ομάδα το θέμα της ανάληψης ευθύνης σε περίπτωση συγκρούσεων (και χρήσης βίας). Μπορούμε να παρουσιάσουμε παραδείγματα στρατηγικών αποφυγής (άρνηση, επίρριψη ευθυνών, ευτελισμός) για να συγκεκριμενοποιήσουμε. Η ομάδα θα πρέπει επίσης να γνωρίζει ότι οι στρατηγικές αποφυγής μαθαίνονται και αποτελούν χαρακτηριστικό όλων μας.
Θέματα	Εγωισμός, ενσυναίσθηση, σύγκρουση, μετατόπιση ευθυνών, άρνηση, ευτελισμός
Στόχος & εκπαιδευτικός σκοπός	Με το παιχνίδι αναδεικνύεται η μετατόπιση ευθυνών, η άρνηση και ο ευτελισμός. Η μέθοδος αποσκοπεί να δείξει πώς οι προφανείς στρατηγικές αποφυγής, όπως η επίρριψη ευθυνών και ο ευτελισμός, αποτελούν μέρος των συγκρούσεων. Απώτερος στόχος είναι να μάθουμε να αναλαμβάνουμε την ευθύνη για τη συμπεριφορά μας, να δουλέψουμε τη συμπόνια και την ενσυναίσθηση σε περιπτώσεις σύγκρουσης.
Αναμενόμενοι μαθησιακοί στόχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Κάθε μέλος της ομάδας δέχεται ένα νεύμα από τα υπόλοιπα μέλη όταν εστιάζει πολύ στον εαυτό του και τα αμελεί. • Η ομάδα επικοινωνεί με νεύματα όταν κάποιο μέλος μεταθέτει την ευθύνη, αρνείται τη βία ή ευτελίζει τη δική του ευθύνη. • Η ομάδα μαθαίνει πώς να αναλύει μια σύγκρουση από την οπτική γωνία του άλλου προσώπου. • Μαθαίνουμε επίσης πώς να αξιολογούμε την ικανότητα των υπόλοιπων μελών της ομάδας να εστιάζουν σε άλλα πρόσωπα.

Αναμενόμενοι μαθησιακοί στόχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Οι ομάδες αναπτύσσουν μηχανισμούς για να αναγνωρίσουν συλλογικά την ανάληψη ευθύνης.
Προετοιμασία & εκπαιδευτικό υλικό	Προετοιμάστε εκ των προτέρων 5 έως 6 σύντομες ιστορίες. Η μέθοδος χρειάζεται χώρο για να σχηματιστεί ένας κύκλος ο οποίος μπορεί να επεκταθεί, αν χρειαστεί.
Περιγραφή βήμα προς βήμα	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η ομάδα σχηματίζει έναν κύκλο. Ένα μέλος στέκεται στη μέση της ομάδας και διαβάζει την ιστορία. Το άτομο που συντονίζει εξηγεί τους κανόνες και δείχνει πώς λειτουργεί η άσκηση: <i>Παρακαλώ διάβασε την ιστορία μιας πρόσφατης σύγκρουσης με τον σύντροφο ή τη σύντροφό σου. Εστίασε αρχικά σε σένα, τι είπες, έκανες, ένιωσες, γιατί αντέδρασες έτσι, και στη συνέχεια εστίασε στα υπόλοιπα άτομα της σύγκρουσης (σύντροφος, φίλος ή φίλοι).</i> Η ομάδα απομακρύνεται ή πλησιάζει ανάλογα με το πόσο «εγωκεντρική» ή «αλλοκεντρική» είναι η ιστορία. 2. Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια της αφήγησης, η ομάδα απομακρύνεται όταν η ιστορία επικεντρώνεται στην οπτική γωνία του προσώπου που αφηγείται ή αν η ευθύνη μετατίθεται σε άλλο πρόσωπο, ευτελίζεται η δική του ευθύνη ή δικαιολογούνται οι δικές του πράξεις. Η ομάδα έρχεται πιο κοντά όταν το πρόσωπο που αφηγείται εστιάζει στην άποψη του άλλου προσώπου, δείχνει ενσυναίσθηση ή αναλαμβάνει την ευθύνη για τη σύγκρουση. 3. Για παράδειγμα: «Χθες με επισκέφθηκε ο φίλος μου και είχε πάρα πολλά πράγματα να μου πει, ενώ εγώ ήμουν απασχολημένη με τα μαθήματά μου. Είχα ένα σημαντικό διαγώνισμα την επόμενη μέρα. Του ζήτησα να με αφήσει να τελειώσω το διάβασμά μου, αλλά συνέχιζε να με ενοχλεί»

ενώ είχα επείγοντα πράγματα να διαχειριστώ, και έτσι κατέληξα να θυμώσω, επειδή πρέπει να μάθει ότι δεν μπορεί να περιμένει ότι θα είμαι διαθέσιμη όλη την ώρα (μέχρι αυτό το σημείο η ομάδα μπορεί να απομακρύνεται από το πρόσωπο που αφηγείται). Από την άλλη πλευρά, καταλαβαίνω ότι του συνέβησαν πολλά πράγματα πολύ πρόσφατα, ότι θέλει να μοιραστεί μαζί μου ιστορίες και συναισθήματα, ότι πιθανότατα χρειαζόταν την προσοχή μου μόνο πέντε λεπτά και ότι ίσως θα μπορούσα να είχα διακόψει το διάβασμά μου (και σε αυτό το σημείο η ομάδα ίσως να πλησιάζει περισσότερο το πρόσωπο που αφηγείται).»

4. Το άτομο που συντονίζει σκέφτεται μερικές σύντομες ιστορίες που ταιριάζουν στην ομάδα και στο πλαίσιο. Στόχος της μεθόδου είναι να μάθουμε να αναλαμβάνουμε την ευθύνη για τη συμπεριφορά μας και να εξασκηθούμε στη συμπόνια σε καταστάσεις σύγκρουσης.
5. Πιθανές ερωτήσεις για τον απολογισμό και τη συζήτηση που θα ακολουθήσει: Πώς αισθανθήκατε κατά τη αφήγηση μιας σύγκρουσης; Πώς αισθανθήκατε όταν είδατε την ομάδα να απομακρύνεται/να πλησιάζει; Τι μάθατε από την άσκηση; Τι πιστεύετε ότι θα συνέβαινε αν είχατε επικεντρωθεί περισσότερο στην άποψη του άλλου προσώπου κατά τη διάρκεια μιας σύγκρουσης; Τι συμβαίνει όταν εστιάζετε στον εαυτό σας; Τι μπορείτε να κάνετε για να το αλλάξετε αυτό στο εξής;

Προσαρμογή και παραλλαγή

Η ίδια άσκηση μπορεί να γίνει με διαφορετικές κινήσεις για διαφορετικά προβλήματα, π.χ. ευτελισμός (το χέρι ή το δάχτυλο δείχνει προς το πάτωμα), ανάληψη ευθύνης (τα χέρια σηκώνονται και κινούνται χαρούμενα για να δείξουν υποστήριξη) ή άρνηση (τα μέλη της ομάδας στρέφουν την πλάτη τους στο άτομο που αφηγείται).

Αυτές οι τρεις ασκήσεις (τα μέλη πλησιάζουν ή απομακρύνονται, δείχνουν προς τα κάτω ή προς τα πάνω, στρέφουν το βλέμμα τους ή την πλάτη τους) θα μπορούσαν να γίνουν ένα επαναλαμβανόμενο παιχνίδι στην αρχή ενός προγράμματος, με σκοπό την αυτοξιολόγηση της ομάδας, αν κάποιο μέλος αρνείται, ευτελίζει ή μεταθέτει τις ευθύνες.

Προσαρμογή και παραλλαγή

Στη συνέχεια δίνεται περιθώριο στην ομάδα να επεξεργαστεί το ζήτημα. Μπορούμε να ενθαρρύνουμε την ομάδα να χρησιμοποιήσει τη μέθοδο αυτή και σε άλλα στάδια του προγράμματος.

Συμβουλές & κόλπα

Η ομάδα μπορεί να δυσκολευτεί να προσδιορίσει πότε η αφήγηση είναι εγωκεντρική και πότε ενσυναισθητική. Η ιστορία θα μπορούσε να εστιάζει μόνο στο άτομο που αφηγείται, ρίχνοντας όλο το φταίξιμο στο άλλο πρόσωπο. Αντίστοιχα θα μπορούσε να είναι εγωκεντρική αλλά πολύ ειλικρινής και να αφήνει χώρο για ενσυναίσθηση. Μπορούμε να αναλύσουμε μερικά παραδείγματα με την ομάδα πριν ξεκινήσουμε. Είναι σημαντική ανατροφοδότηση για το μέλος που στέκεται στη μέση να βλέπει όλη την ομάδα να απομακρύνεται ή να πλησιάζει ενώ αφηγείται την ιστορία, αλλά χρειάζεται πολύ περισσότερο χρόνο για να την επεξεργαστεί κάθε μέλος μεμονωμένα. Για να συντομεύσουμε την άσκηση σχηματίζουμε ζευγάρια και ενώ το ένα άτομο αφηγείται την ιστορία, το ζευγάρι του απομακρύνεται ή πλησιάζει. Στη συνέχεια αλλάζουν ρόλους. Μετά μπορείτε να δοκιμάσετε με όλη την ομάδα τουλάχιστον σε μία ή δύο ιστορίες.

Περαιτέρω θέματα

Σε συνέχεια της μεθόδου για την ανάληψη ευθύνης και την προώθηση της ενσυναίσθησης σε καταστάσεις σύγκρουσης, μπορούμε να εργαστούμε για τη βελτίωση της επικοινωνίας στην ομάδα. Με εφελτήριο την αναγνώριση στρατηγικών αποφυγής ή εγωκεντρικών στοιχείων σε καταστάσεις σύγκρουσης, ενδεχομένως η ομάδα θελήσει να βελτιώσει τις επικοινωνιακές δεξιότητές της. Ως εκ τούτου, είναι π.χ. σκόπιμο να συνεχιστούν οι ασκήσεις για τη μη βίαιη επικοινωνία.

Πηγές & περαιτέρω βιβλιογραφία

Malcor, Olivier (2019): Scripting violence, rehearsing change – Games and theatrical tools to work with perpetrators of gender-based violence. Πρόσβαση στη διεύθυνση <https://www.work-with-perpetrators.eu/training/interactive-approaches-techniques-for-perpetrator-work>, 28.11.2022

15 Ας κινητοποιηθούμε για να σταματήσουμε τη βία

Διάρκεια

Η μέθοδος διαρκεί 60 λεπτά, αλλά μπορεί να προσαρμοστεί σε συντομότερο (ή να επεκταθεί για περισσότερο) χρονικό διάστημα.

Χρόνος & συνθήκες

Η άσκηση «Ας κινητοποιηθούμε για να σταματήσουμε τη βία» είναι κατάλληλη οποιαδήποτε ώρα της ημέρας, αλλά συνιστάται στο δεύτερο μέρος της εκπαίδευσης.

Επίπεδο

Κινητοποίηση των συνομηλίκων, σχέδιο δράσης για τον χειρισμό ζητημάτων σεξουαλικής παρενόχλησης κ.λπ.

Θέματα

Στόχος της μεθόδου είναι να καταστρώσουμε ένα σχέδιο δράσης για τον χειρισμό ζητημάτων σε σχέση με τη σεξουαλική παρενόχληση, τα εξευτελιστικά τελετουργικά μύησης (ragging) στις κοινότητές μας, και να διερευνήσουμε ποιες δραστηριότητες μπορούν να αναληφθούν στο πλαίσιο μιας ομάδας για την κινητοποίηση των συνομηλίκων.

Στόχος & εκπαιδευτικός σκοπός

- Ανταλλαγή ιδεών για διάφορες δράσεις προς τον κοινό στόχο.
- Μετριοπαθείς τρόποι επικοινωνίας μεταξύ των μελών της ομάδας.
- Αναζήτηση ορισμένων δράσεων και των πραγμάτων που απαιτούνται για την υλοποίησή τους.
- Εξέταση των δράσεων συγκεκριμένης ομάδας (με παρόμοιους στόχους) ή της ατομικής συμβολής (με στόχο τη μείωση ή και την παύση της βίας).

Προετοιμασία & εκπαιδευτικό υλικό

Χαρτί και στυλό ή πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι ή ηλεκτρονικός υπολογιστής (ανάλογα με τον τρόπο διεξαγωγής).

Περιγραφή βήμα προς βήμα

Η μέθοδος μάς ενεργοποιεί ώστε να σκεφτούμε τι θα θέλαμε να πετύχουμε μέσω των δράσεων στο πλαίσιο μιας κοινότητας/ομάδας και πώς θα τις οργανώσουμε. Για τη μέθοδο αυτή είναι σημαντικό να κατανοήσουμε καλύτερα τη διαδικασία σχεδιασμού κοινοτικών δράσεων με μια ομάδα ατόμων που μοιράζονται τους ίδιους στόχους και τις ίδιες πεποιθήσεις και το πώς η ομάδα ατόμων μπορεί να κινητοποιήσει άλλα άτομα ώστε να ενεργήσουν με τον ίδιο τρόπο. Ενθαρρύνεται η εκ νέου επεξεργασία του σχεδιασμού ποικίλων σχετικών δράσεων. Κάνετε πολύ απλές ερωτήσεις αλλά προσανατολισμένες στους στόχους σας (στον εαυτό σας ή σε μια ομάδα ατόμων):

- Τι είναι αυτό που θέλετε να πετύχετε;
- Ποια είναι τα κύρια πράγματα που θα πρέπει να κάνετε;
- Μέχρι πότε θέλετε να τα πετύχετε;
- Ποιοι είναι οι κύριοι πόροι που θα χρειαστείτε; Χρήματα, ανθρώπινο δυναμικό, εξοπλισμός κ.λπ. (Ποιους πόρους έχουμε και τι άλλο χρειαζόμαστε;)

Αφού λάβετε τις απαντήσεις, θέστε ορόσημα: αν θέσετε κάποια ορόσημα, θα υποβοηθηθείτε στον προγραμματισμό σας και, επακόλουθα, στην αξιολόγηση της προόδου σας. Αυτά είναι τα πράγματα που πρέπει να πετύχετε, καθώς πορεύεστε προς την επίτευξη των επεισοδιακών στόχων σας.

Κατάλογος δραστηριοτήτων που μπορείτε να δοκιμάσετε:

- Κονκάρδες για να φορούν οι υποστηρικτές/υποστηρίκτριες – μπορείτε να φτιάξετε δικές σας
- Πανό για τις συναντήσεις
- Αυτοκόλλητα προφυλακτήρα με πιασάρικα συνθήματα
- Περιπτωσιολογικές μελέτες από την κοινότητα & συζήτηση
- Διοργάνωση κοινοτικού ραδιοφωνικού προγράμματος
- Στήσιμο αφισών και φυλλαδίων
- Διοργάνωση θεατρικών έργων και παραστάσεων, παιχνίδια ρόλων, θέατρο δρόμου, λαϊκό θέατρο
- Εκθέσεις: μπορείτε να διοργανώσετε όπου θέλετε μια μικρή αλλά ελκυστική έκθεση
- Προβολή ταινιών, ντοκιμαντέρ ή βίντεο
- Αναζήτηση, ακρόαση τραγουδιών που επικρίνουν τις ανισότητες, τις διακρίσεις, τη βία και επακόλουθη συζήτηση
- Παιχνίδια
- Δημιουργία κολάζ από σχετικά άρθρα εφημερίδων και ανάρτησή του στον πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου
- Ακολουθήστε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έναν καλλιτέχνη ή μια καλλιτέχνιδα που μιλάει κατά της βίας και προσκαλέστε τον/την σε μια δημόσια συζήτηση που θα οργανωθεί από το σχολείο
- Διοργάνωση μιας ποδηλατοδρομίας για το θέμα
- Διοργάνωση αγώνων, διαγωνισμών
- Διοργάνωση συνεδριών συμβουλευτικής
- Έκθεση φωτογραφίας
- Δημόσιες συζητήσεις
- Κουκλοθέατρο

- Κουίζ (δημόσιο)
- Συλλαλητήρια και πορείες
- Τακτικές συναντήσεις
- Εκστρατεία υπογραφών
- Αποστολή μηνυμάτων σε φιλικά πρόσωπα
- Αφήγηση ιστοριών
- Γραφή σε τοίχο ή γκράφιτι
- Συγγραφή ιστολογίου
- Συγγραφή άρθρων για το ενημερωτικό δελτίο του πανεπιστημίου/κολεγίου κ.λπ.

Προσαρμογή και παραλλαγή

Οι ερωτήσεις μπορούν να τροποποιηθούν ανάλογα με τα θέματα που καλύπτονται στην εκπαίδευση.

Η μέθοδος διεξάγεται κατά προτίμηση αυτοπροσώπως, αλλά μπορεί να πραγματοποιηθεί και διαδικτυακά.

Πηγές & περαιτέρω βιβλιογραφία

Urvashi, Gandhi: Workbook for Young Men on Violence and Masculinities. Breakthrough India, SANAM, The South Asian Network to Address Masculinities. Πρόσβαση στη διεύθυνση https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/india_urvashi_workbook_for_young_men_on_violence_and_masculinities.pdf/, 28.11.2022.

16 Ουλές

Διάρκεια

60 λεπτά

Χρόνος & συνθήκες

Η μέθοδος απαιτεί μεσαίο επίπεδο συγκέντρωσης. Τα άτομα που συμμετέχουν αναμένεται να αναστοχαστούν σχετικά με τον εαυτό τους και την υγεία τους.

Κατά προτίμηση, θα πρέπει να έχουν ήδη βασικές γνώσεις σχετικά με τους ρόλους και τα στερεότυπα των φύλων, τις έννοιες της αρρενωπότητας και της θηλυκότητας.

Θέματα

Αρρενωπότητα, υγεία των ανδρών, συμπεριφορές κινδύνου, ευαλωτότητα, αυτοφροντίδα.

Στόχος & εκπαιδευτικός σκοπός

Ιδανικά, η δραστηριότητα προορίζεται για τα αγόρια. Στόχος της μεθόδου είναι να προβληματιστούν σχετικά με την ηγεμονική αρρενωπότητα και τον αντίκτυπό της στην υγεία και την ευημερία με μια ολιστική προσέγγιση.

Χρησιμοποιώντας το σώμα ενός συμμετέχοντα, κάθε μέλος της ομάδας θα εντοπίσει ένα πρόβλημα υγείας που αντιπροσωπεύει μια πληγή στο σώμα του άνδρα. Η ομάδα θα αναστοχαστεί σχετικά με τις διάφορες ουλές των ατόμων που συμμετέχουν ως αποτέλεσμα του μοντέλου ηγεμονικής αρρενωπότητας.

Αναμενόμενοι μαθησιακοί στόχοι

Οι αναμενόμενοι μαθησιακοί στόχοι έχουν ως εξής:

- Αύξηση της αυτογνωσίας αναφορικά με την υγεία των ανδρών.
- Αύξηση της ευαισθητοποίησης ως προς τον τρόπο με τον οποίο η ηγεμονική αρρενωπότητα σχετίζεται με ορισμένες συμπεριφορές που επιδεικνύουν οι ίδιοι ή άλλοι γύρω τους.

Προετοιμασία & εκπαιδευτικό υλικό

- Στυλό
- Αυτοκόλλητα σημειώματα / χαρτί και ταινία

Περιγραφή βήμα προς βήμα

Εισαγωγή (5 λεπτά)

Το άτομο που συντονίζει εξηγεί τον στόχο και τα μέρη της δραστηριότητας.

Μέθοδος (45 λεπτά)

Όλα τα άτομα που συμμετέχουν χωρίζονται σε μικρές ομάδες (4-5 ατόμων). Κάθε ομάδα θα κληθεί να καταγράψει προβλήματα υγείας τα οποία έχουν υποστεί ή πιστεύει ότι έχουν υποστεί οι άνδρες κατά τη διάρκεια της ζωής τους, με μια ολοκληρωμένη αντίληψη της υγείας (ασθένειες, σωματική και συναισθηματική υγεία, αιτίες θανάτου κ.λπ.). Κάθε ομάδα έχει στη διάθεσή της 15 λεπτά.

Ζητείται εθελοντικά από ένα μέλος της ομάδας να σχεδιάσει το σώμα ενός άνδρα. Στη συνέχεια η ομάδα διαβάζει δυνατά αυτά που έγραψε και τοποθετεί τα αυτοκόλλητα με τα διάφορα προβλήματα υγείας στο ανδρικό σώμα. Κάθε μέλος της ομάδας τοποθετεί τα σημειώματα στο μέρος του ανδρικού σώματος με το οποίο σχετίζεται η ασθένεια. Δεν έχει σημασία αν τα προβλήματα είναι επαναλαμβανόμενα, καθώς θα είναι χρήσιμο να αξιολογηθούν τα αποτελέσματα. Κάθε σημείωμα αντιστοιχεί σε μια ουλή.

Μόλις ολοκληρωθεί το προηγούμενο βήμα, η ομάδα ερωτάται αν θέλει να προσθέσει άλλα προβλήματα. Αν ναι, τοποθετεί όσα σημειώματα χρειάζονται. Για να ενισχυθεί η δυναμική, μπορεί να προσθέσει αυτοκόλλητα σημειώματα και το άτομο που συντονίζει. Αφού τοποθετηθούν όλες οι ουλές στο σώμα του εθελοντή, η ομάδα τον ρωτάει πώς αισθάνεται για όλα τα προβλήματα υγείας που έχουν τοποθετηθεί στο σώμα του. Ο εθελοντής δίνει με τη σειρά του τον λόγο στην υπόλοιπη ομάδα για να εντοπίσει τι υποδηλώνουν οι ουλές. Ο εθελοντής επιστρέφει στη θέση του και τον ευχαριστούμε για τη συμμετοχή του.

Έπειτα προχωράμε σε μια ανοιχτή συζήτηση με σχόλια και αναστοχασμό σχετικά με τα ακόλουθα ερωτήματα:

- Τι γνώμη έχετε για τα ζητήματα που αναδύθηκαν;
- Πώς σχετίζονται τα διάφορα προβλήματα υγείας ενός ατόμου με το ότι είναι άνδρας;
- Ποια σχέση έχουν οι άνδρες με την υγεία τους;
- Τι μπορούν να κάνουν για να τη βελτιώσουν;

Για να συμπληρωθεί η συζήτηση, μπορεί να ζητηθεί από τα άτομα που συμμετέχουν να εξηγήσουν μια προσωπική κατάσταση που σχετίζεται με τις διάφορες ουλές που τοποθετήθηκαν. Όταν εξηγεί την κατάσταση, είναι σημαντικό να ερωτάται κάθε μέλος πώς αισθάνθηκε και κατά πόσον το πρόβλημα υγείας έχει οποιαδήποτε σχέση με τον τρόπο που έχει κατασκευάσει την αρρενωπότητά του. Για να ενισχύσετε τη δυναμική, μπορείτε να ρωτήσετε τα άτομα που συμμετέχουν αν έχουν επίσης συναισθηματικές ουλές, ίσως πιο αόρατες αλλά εσωτερικές και δύσκολα θεραπεύσιμες. Αυτό το μέρος μπορεί να γίνει ατομικά και στη συνέχεια κάθε μέλος μοιράζεται τις σκέψεις του σε μικρές ομάδες ή στην ευρύτερη ομάδα. Ο αναστοχασμός διευκολύνεται με το να ρωτήσουμε αν τα μέλη είχαν μοιραστεί στο παρελθόν ανάλογες σκέψεις με κάποιο πρόσωπο, ιδίως με άλλους άνδρες, κ.λπ.

Απολογισμός (10 λεπτά)

Προσαρμογή και παραλλαγή

Αυτή η δραστηριότητα μπορεί εύκολα να προσαρμοστεί σε διαδικτυακό περιβάλλον. Η συζήτηση μπορεί να διεξαχθεί διαδικτυακά με τη χρήση ενός λογισμικού συσκέψεων και ανοιχτής ανταλλαγής ιδεών/ανάρτησης σημειωμάτων, όπως το Google Jamboard ή το Mentimeter.

Συμβουλές & κόλπα

Για τον συντονισμό της μεθόδου:

- Είναι πολύ χρήσιμο να υπάρχουν εθνικά ή διεθνή στατιστικά στοιχεία για να συνοδεύσουν τον αναστοχασμό και να καταδείξουν το μέγεθος του προβλήματος.
- Είναι ενδιαφέρον να συσχετίσουμε τα χαρακτηριστικά της ηγεμονικής αρρενωπότητας (ανεξαρτησία, δύναμη, αυτάρκεια, ανταγωνιστικότητα, προστασία, βία, έλλειψη εξωστρέφειας, συνεχής επίδειξη αρρενωπότητας κ.λπ.) με τις συνέπειές τους για την υγεία.
- Βασικό απότοκο είναι να προβληματιστούμε σχετικά με τις αντιλήψεις για τον άτρωτο άνδρα και την ανάγκη να αποφεύγονται οποιαδήποτε σημάδια αδυναμίας εκ μέρους των ανδρών. Μπορεί το ζήτημα να συσχετιστεί με το γεγονός ότι οι άνδρες δεν φροντίζουν την υγεία τους, δεν επισκέπτονται γιατρούς, δεν λαμβάνουν προληπτικά μέτρα κ.λπ.

Περαιτέρω θέματα

Η άσκηση προσφέρει γόνιμο έδαφος για τον αναστοχασμό των νέων ανδρών σχετικά με τη σημασία της αυτοφροντίδας, δείχνοντας ότι η αναπαραγωγή ηγεμονικών αρρενωπότητων μπορεί να αποβεί επιζήμια για την υγεία. Προσπαθούμε να φθάσουμε στο τελευταίο μέρος της δυναμικής, εκεί όπου θα επεξεργαστούμε τις συναισθηματικές πληγές, ως συνδεδετικό κρίκο με τις δυναμικές που σχετίζονται με τη φροντίδα της συναισθηματικής υγείας.

Πηγές & περαιτέρω βιβλιογραφία

Το άτομο που συντονίζει συνιστάται να έχει διαβάσει προηγουμένως ένα εύρος βιβλιογραφίας σχετικά με τις επιπτώσεις των έμφυλων στερεοτύπων και της αρρενωπότητας στην υγεία των ανδρών. Για παράδειγμα (στην καταλανική και την ισπανική γλώσσα) οι πόροι του Δημοτικού Συμβουλίου της Βαρκελώνης:

<https://ajuntament.barcelona.cat/recursos-pedagogics/es/masculinidades/introduccion>

Συμβουλές και συμπερασματικές παρατηρήσεις

Ο ρόλος των σχολείων, των δασκάλων και των εκπαιδευτικών στην πρόληψη της βίας με βάση το φύλο είναι σημαντικός. Οι εκπαιδευτικοί είναι συχνά οι πρώτες/πρώτοι που αντιλαμβάνονται τα σημάδια ότι κάτι συμβαίνει με τις μαθήτριες ή τους μαθητές τους. Ως εκ τούτου, είναι ζωτικής σημασίας να εγείρεται το θέμα της βίας με βάση το φύλο στα σχολεία, έτσι ώστε τα σχολεία να αναλάβουν ενεργό ρόλο στην αντιμετώπιση βίαιων περιστατικών. Κομβικό είναι να επισημαίνουμε και να μην αγνοούμε, να αντιδρούμε άμεσα και να συμπεριλαμβάνουμε περαιτέρω ενδιαφερόμενους φορείς, όπως τη σχολική συμβουλευτική υπηρεσία, τους γονείς κ.λπ. Πρώτα απ' όλα, είναι κρίσιμο να διεξάγονται ατομικές, χωριστές συζητήσεις με όλα τα μέρη, δηλαδή με το θύμα, τον δράστη ή τη δράστρια και τα παρισταμένα άτομα στο βίαιο περιστατικό.

Κάθε προσέγγιση πρέπει να περικλείει μια συνεχή ευαισθητοποίηση, π.χ. η βία με βάση το φύλο μπορεί να αποτελέσει θέμα συζήτησης κατά τη διδασκαλία, προωθώντας και δημιουργώντας την εμπιστοσύνη ότι το σχολείο είναι ασφαλής χώρος. Η εμπιστοσύνη μεταξύ των νέων αλλά και προς το εκπαιδευτικό προσωπικό είναι πολύ σημαντική έτσι ώστε να αποτελέσει θετικό πρότυπο. Παράλληλα, μεγαλύτερη προσοχή πρέπει να δοθεί και στα παρισταμένα άτομα εντός του σχολικού περιβάλλοντος, προκειμένου να ενδυναμωθούν και να ευαισθητοποιηθούν όσον αφορά τη βία με βάση το φύλο. Οι δραστηριότητες στα σχολεία μπορούν να ποικίλουν από εργαστήρια, διαλέξεις, παιχνίδια ρόλων, εκστρατείες στα σχολεία και στο διαδίκτυο για τη βία με βάση το φύλο, συνεργασία με κοινωνικά κρίσιμους παράγοντες επιρροής που αφορούν τη νέα γενιά και την από κοινού διοργάνωση εργαστηρίων, συζητήσεων στρογγυλής τραπέζης, θεατρικών παραστάσεων ή άλλων εκδηλώσεων.

Για να είναι αποτελεσματική η προσέγγιση αύξησης της ευαισθητοποίησης και πρόληψης της βίας με βάση το φύλο θα πρέπει να είναι συστηματική, αδιάκοπη και να συμπερικλείει όλο το προσωπικό του σχολείου, από τους/τις εκπαιδευτικούς, τη διεύθυνση και το συμβουλευτικό προσωπικό μέχρι τα άτομα που μαγειρεύουν, καθαρίζουν και επισκευάζουν, τις μαθήτριες, τους μαθητές και τους γονείς.

Στη συνέχεια παρουσιάζουμε ένα συμμετοχικό μοντέλο με ενεργό ρόλο των νέων όσον αφορά την ευαισθητοποίηση και την πρόληψη της βίας με βάση το φύλο.

Ένα μοντέλο με βάση τα προτερήματα και τους ρόλους

Αντί να εστιάζουμε μόνο στις ανάγκες (ή ακόμα χειρότερα: στα ελλείμματα και τις αδυναμίες) των μαθητριών και των μαθητών, η εφαρμογή των εργαλείων θα πρέπει να βασίζεται στα προτερήματα και τις ικανότητές τους. Στόχος είναι η ενδυνάμωσή τους, η οποία λειτουργεί καλύτερα με την ενίσχυση της ευαισθη-

τοποίησής τους αναφορικά με τις δικές τους δεξιότητες. Ως εκ τούτου, μπορεί να εφαρμοστεί το μοντέλο των προτερημάτων με θεμέλιο την Ανάπτυξη Κοινοτήτων Βάσει Προτερημάτων (Asset-Based Community Development/ABCD), αξιοποιώντας τις δυνάμεις, τις δεξιότητες και την εμπειρία των ανθρώπων.²

Ευθύνη και κίνητρο της ομάδας

Όταν δουλεύουμε με μαθήτριες και μαθητές, προσπαθούμε να προωθήσουμε την «ευθύνη» της ομάδας, δίνοντας στα άτομα που συμμετέχουν την ευκαιρία να αποτελέσουν κομμάτι της διαδικασίας και προάγοντας τα κίνητρα συμμετοχής τους με:

- τον καθορισμό συλλογικών στόχων,
- οριζόντια αλληλεπίδραση και δημοκρατική, συμμετοχική δεοντολογία,
- την ανάθεση ηγετικών ρόλων στις μαθήτριες και τους μαθητές στο πλαίσιο της δυναμικής του εργαστηρίου/της εκπαίδευσης, ούτως ώστε να ενισχυθεί το αίσθημα ενδυνάμωσής τους,
- τον από κοινού σχεδιασμό του προγράμματος με την ομάδα-στόχο, προκειμένου να ενισχυθεί ο αυτοσυσχετισμός τους με την εκπαίδευση και να προαχθεί η βιωσιμότητα της.

Θάρρος και ασφάλεια

Το περιβάλλον και η προσέγγιση του προγράμματος εκπαίδευσης θα πρέπει να διαφυλάσσουν την ασφάλεια όλων των μαθητών και των μαθητριών. Συνιστάται η θέσπιση βασικών κανόνων από κοινού με τις μαθήτριες και τους μαθητές, έτσι ώστε κάθε άτομο να συμμετέχει με το θάρρος της γνώμης του³ και να συζητά συναφή και απαιτητικά συναισθηματικά ζητήματα⁴.

² Βλ. Εγχειρίδιο ABCD στη διεύθυνση: <https://ajuntament.barcelona.cat/recursospedagogics/es/content/masculinidades>

³ Πώς χαρακτηρίζεται ένας χώρος θάρρους και ασφάλειας; Arao & Clemens (2013): <https://www.anselm.edu/sites/default/files/Documents/Center%20for%20Teaching%20Excellence/From%20Safe%20Spaces%20to%20Brave%20Spaces.pdf>

⁴ Ακόμα περισσότερα μπορούμε να διδαχθούμε από πρωτοβουλίες με εμπειρία στους χώρους θάρρους, όπως: <https://www.bravespacealliance.org/training>